

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน
จังหวัดลำปาง

นางสาวฉัตรลักษณ์ มณีวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

**Operational Participation by Members of Young Farmer Groups in Schools
of Lampang Province**

Miss Thanyalak Maneewan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

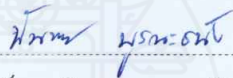
School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน
จังหวัดลำปาง
ชื่อและนามสกุล นางสาวชัญลักษณ์ มณีวรรณ
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
2. รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลี นิลวิเศษ

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2558

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. นันทา บูรณะชนง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลี นิลวิเศษ)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดลำปาง

ผู้วิจัย นางสาวธัญลักษณ์ มณีวรรณ รหัสนักศึกษา 2569001239

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลย์ นิลวิเศษ

ปีการศึกษา 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกยุวเกษตรกร (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยุวเกษตรกร (3) การดำเนินงานของสมาชิกยุวเกษตรกร (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร (5) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ สมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดลำปางตามโครงการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรใน 13 อำเภอ รวม 195 ราย เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้พรรณนาได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า (1) สมาชิกยุวเกษตรกรมีสัดส่วนของเพศชายมากกว่าเพศหญิง อายุเฉลี่ย 14.64 ปี ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นสมาชิกกลุ่มได้ 2 ปี มีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่ม และสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเนื่องจากต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (2) สมาชิกยุวเกษตรกรมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในระดับมากและมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการประเมินผล (3) สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรมีความรู้ทางการเกษตรในระดับมาก แหล่งความรู้ที่ได้รับมากที่สุด คือ จากครูที่ปรึกษา ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง และความคิดเห็นของสมาชิกยุวเกษตรกรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การดำเนินงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก (4) สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ควรเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมให้มากขึ้น ต้องการมีรายได้จากการทำกิจกรรมของกลุ่ม และแนะนำให้มีการศึกษาดูงานต่างจังหวัดเพื่อเพิ่มประสบการณ์ (5) แนวทางการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรให้คำปรึกษา แนะนำ และชี้แนะแนวทางการดำเนินงานกลุ่ม การส่งเสริมสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน วางแผนการดำเนินงานเพื่อให้ครูที่ปรึกษา และสมาชิกสามารถทำกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในการสนับสนุน กำหนดเวลาในการทำกิจกรรม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรได้ทำกิจกรรมสม่ำเสมอ และจัดการศึกษาดูงานกลุ่มยุวเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

คำสำคัญ ยุวเกษตรกร การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จังหวัดลำปาง

Thesis title: Operational Participation by Members of Young Farmer Groups in Schools of Lampang Province
Researcher: Miss Thanyalak Maneewan; **ID:** 2569001239;
Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);
Thesis advisors1) Bumpen Keowan, Associate Professor; (2) Dr. Pornchulee Nilvises, Associate Professor; **Academic year:** 2014

Abstract

The objectives of this research were to study (1) basic personal status of members of young farmer groups, (2) the operational participation by the members, (3) the operations of young farmer groups, (4) problems and suggestions on the operations of young farmer groups, and (5) the strength, weakness, opportunity, obstacles, and guidelines for development of the young farmer groups in schools.

The population in this study was 195 members of young farmer groups in 13 districts of Lampang Province in the project of young farmer group extension and development. The data were collected from all of the population by using questionnaires. The statistical methodology was used to analyze the data by computerized program including frequency, percentage, maximum value, minimum value, mean and standard deviation.

The findings of this study were as follows: (1) the members of young farmer groups, there were more male than female, with an average age of 14.64 years. Most of them were studying at Mattayom Suksa 2. The period of serving a member of young farmer group in the school was 2 years. They held the position of member of a young farmer group, and they applied to be a member of a young farmer group because they would like to spend free time to be useful. (2) The members of the young farmer groups participated in the group activities at high level and they received the group profits at the highest level. They also participated in planning, operating, and evaluating activities. (3) The members of young farmer groups had agricultural knowledge at high level. Their group advisors were the knowledge sources at the highest level. The knowledge of group operations was at medium level. Hence, they agreed with the objectives of the farmer group operations at high level. (4) The majority of the members of the young farmer groups suggested that the period of time for doing activities should be extended for leading to more profits, and field studies should be organized for them to observe the operations of young farmer groups in other provinces to increase their experience. Furthermore (5) the guidelines for developing young farmer groups were as follows: agricultural extensionists should suggest the guidelines for the young farmer group operations, stimulate the members to participate in the group operations, help in planning the group operations so that both the advisors and members could conduct the group activities continuously and participated in the group activities. They should coordinate related agencies to support them; set up activity schedule in order that the group members could perform the group activities regularly; and organize field studies for them to observe other young farmer groups in other provinces which operated their groups successfully.

Keywords: Young farmer group, Operational participation, Lampang Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร. นันทา บุรณะชนันท์ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลิย์ นิลวิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ช่วยกรุณาจุดประกาย แนวความคิดทางวิชาการ การเสริมสร้างทักษะ การให้คำแนะนำ ตลอดจนตรวจและแก้ไข วิทยานิพนธ์จนแล้วเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ด้านวิชาการ และเจ้าหน้าที่ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่อำนวยความสะดวกทุกด้าน ซึ่งทำให้ผลการศึกษาประสบผลสำเร็จ พร้อมกันนี้ขอขอบพระคุณ ครอบครัวและเพื่อนๆ ที่ให้กำลังใจมาโดยตลอดและที่สำคัญ ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนและคณะครู นักเรียนสมาชิกยุวเกษตรกร โรงเรียนต่างๆ ในจังหวัด ลำปาง ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือกับการให้ข้อมูล ส่งผลให้วิทยานิพนธ์นี้บรรลุผลสำเร็จ

ในส่วนที่เป็นคุณค่าและคุณความดีที่สามารถอำนวยความสะดวกของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแต่ บิดา มารดา ครอบครัวที่รักยิ่ง ตลอดจนคณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ทางด้านวิชาการตั้งแต่อดีตจนจบการศึกษาในระดับนี้

ธัญลักษณ์ มณีวรรณ

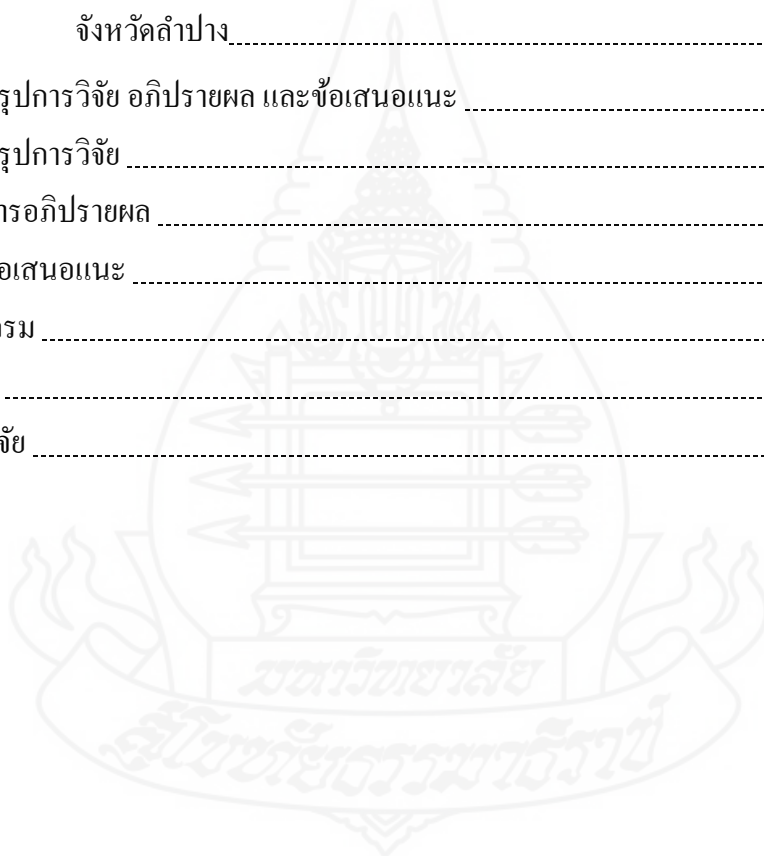
สิงหาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	12
การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค	17
การดำเนินงานยุทธศาสตร์ในประเทศไทย	20
การดำเนินงานยุทธศาสตร์ในจังหวัดลำปาง	29
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
ประชากร	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมสมาชิกยูวเกษตรกร	43
ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกร	53
ตอนที่ 3 ความรู้ แหล่งความรู้และความคิดเห็นในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร ..	58
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร	69
ตอนที่ 5 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดลำปาง	71
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
สรุปการวิจัย	75
การอภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	89
ประวัติผู้วิจัย	100

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ทะเบียนกลุ่มยุวเกษตรกร ปี 2557 ของจังหวัดลำปาง..... 30
ตารางที่ 4.1	สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดลำปาง 44
ตารางที่ 4.2	สภาพเศรษฐกิจของสมาชิกยุวเกษตรกร 47
ตารางที่ 4.3	การได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก 47
ตารางที่ 4.4	การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง 48
ตารางที่ 4.5	การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา 50
ตารางที่ 4.6	การได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน 51
ตารางที่ 4.7	การมีส่วนร่วมของสมาชิกยุวเกษตรกรในการทำกิจกรรม..... 53
ตารางที่ 4.8	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์และ การประเมินผล 55
ตารางที่ 4.9	ระดับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร 59
ตารางที่ 4.10	แหล่งที่ได้รับความรู้ทางการเกษตร 62
ตารางที่ 4.11	ความรู้ของสมาชิกยุวเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร 64
ตารางที่ 4.12	คะแนนความรู้ของสมาชิกยุวเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร 65
ตารางที่ 4.13	ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร 66
ตารางที่ 4.14	ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยุวเกษตรกร 67
ตารางที่ 4.15	ปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร 69
ตารางที่ 4.16	ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร 70
ตารางที่ 4.17	จุดแข็ง จุดอ่อน..... 72
ตารางที่ 4.18	โอกาสและอุปสรรค..... 73

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กและเยาวชนถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต เป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้นต่อการเปลี่ยนแปลง เปิดกว้างทางความคิดและการรับเทคโนโลยีหรือการปฏิบัติใหม่ๆ จึงเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพและมีพลังเป็นความหวังและเป็นอนาคตของประเทศไทย หากได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้ความรู้ทักษะความสามารถและปลูกฝังให้มีทัศนคติที่ดีต่อการเกษตร จะสามารถเป็นผู้นำความก้าวหน้าและเป็นกำลังในการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทยต่อไป ซึ่งการพัฒนามูลฐานของเกษตรกรให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่านั้นเป็นการเตรียมบุคคลให้มีความพร้อม และมีประสิทธิภาพในการผลิตของภาคเกษตรกรรม เพื่อให้การผลิตมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ต่างๆที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและมีการแข่งขันกันมากขึ้นและเพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาภาคเกษตรกรรมให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับภาคอุตสาหกรรมหรือภาคอื่นๆ รวมทั้งยังเป็นการป้องกันการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคอื่นๆ ดังนั้น บุคลากรของเกษตรกรที่ได้รับการฝึกฝนให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีความเชี่ยวชาญชำนาญในวิชาการแผนใหม่ ตลอดจนส่งเสริมสร้างลักษณะความเป็นผู้นำที่ดีจะเป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาในภาคเกษตรกรรมที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่างๆ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2534)

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เริ่มต้นดำเนินงานส่งเสริมยุวเกษตรกรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2496 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีความพร้อมในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต โดยในปีงบประมาณ 2557 กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศ (Country strategy) ปี 2556-2561 ตามแผนปฏิบัติการด้านการเกษตร ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรพร้อมๆ กับการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตการจัดการสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ ปลอดภัย และการพัฒนาสินค้าเกษตรเพื่ออุตสาหกรรม โดยการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของแต่ละจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในแต่ละสภาพพื้นที่และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกร โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรเกษตรกรในการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำยุวเกษตรกรและเครือข่ายทั้งในด้าน

การบริหารจัดการการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อการพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

การส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มเกษตรกร และสมาชิกเกษตรกร ให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ต้องเกิดจากระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มและชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับของการพึ่งพาตนเองและในระดับการแข่งขัน กลไกหนึ่งที่สนับสนุนให้เกษตรกรและชุมชนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถไปสู่เป้าหมายดังกล่าว นั่นคือ การนำกระบวนการจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มในขั้นพื้นฐาน ไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่าย การมีส่วนร่วม การเสริมสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรให้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้มีความสามารถในการจัดการกับทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด รวมทั้งการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ในการขับเคลื่อนการพัฒนา งานส่งเสริมการเกษตรซึ่งก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทั้งในด้านเชิงธุรกิจและสังคม ตลอดจนการดำเนินการเพื่อพัฒนา กลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง สนับสนุนให้เกิดผู้นำกลุ่มเกษตรกรที่มีความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในเวทีของการบริหารงานเกษตรในระดับต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จังหวัดลำปางมีกลุ่มเกษตรกรจำนวน 96 กลุ่ม มีสมาชิกจำนวน 2,988 คน ซึ่งปัจจุบันปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรยังมีหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาในการบริหารงานภายในกลุ่มและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในด้านต่างๆ ว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดลำปางให้ความร่วมมือกับการทำงานหรือให้ความสำคัญกับกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรในระดับใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน เพื่อเกิดการปรับปรุงการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุดในระยะยาวตามจุดมุ่งหมายของกลุ่มเกษตรกรต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และ สภาพสังคมของสมาชิกเกษตรกร
- 2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกเกษตรกร
- 2.3 เพื่อศึกษาความรู้ แหล่งความรู้และความคิดเห็นในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร
- 2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร
- 2.5 เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางการพัฒนา กลุ่มเกษตรกร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

3.1 ตัวแปรที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ประกอบด้วย

1) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนปีที่เป็นสมาชิกกลุ่ม เหตุผลที่เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม การประกอบอาชีพของครอบครัว และบทบาทหน้าที่ในกลุ่มยูวเกษตรกร

2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การได้รับเงินมาโรงเรียน และผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก

3) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา และการได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน

3.2 ตัวแปรเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร ประกอบด้วย

1) ความรู้ในการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม แหล่งความรู้ และ ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม

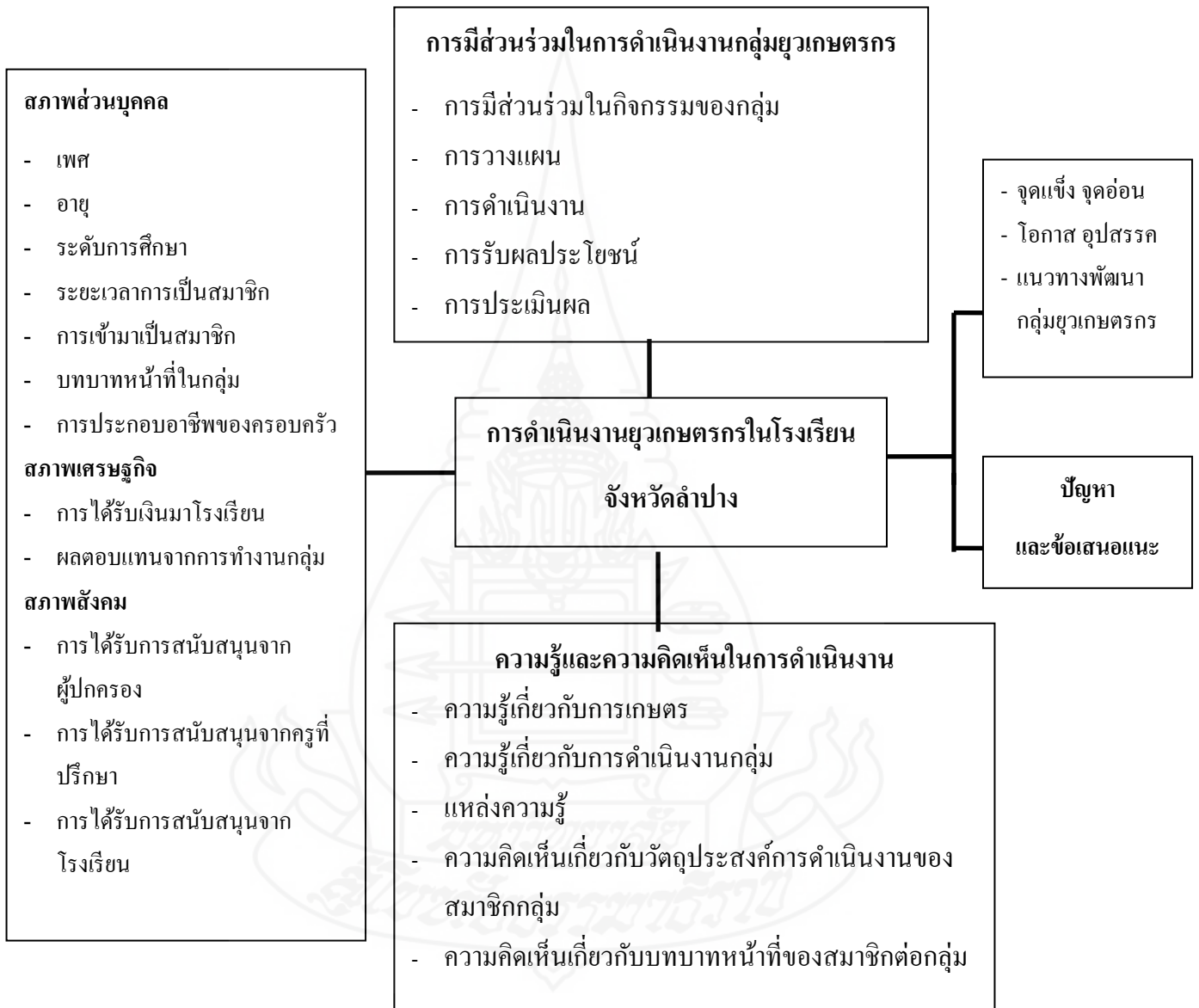
2) ความคิดเห็นในการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่ม

3.3 ตัวแปรที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ประกอบด้วย

- 1) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม
- 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ดั่งภาพที่ 1.1

โดยการวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดลำปาง มีขอบเขตดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาปัจจัยด้านบุคคล เศรษฐกิจ สังคมของสมาชิกยุวเกษตรกร ความรู้ ความคิดเห็นในการดำเนินงานกลุ่มและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยุวเกษตรกรในด้าน การวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษากลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดลำปางที่ได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาในกลุ่มยุวเกษตรกร (ขั้นป๋มพะอะ) ตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาในกลุ่มยุวเกษตรกร ของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ 2557 ในจังหวัดลำปาง จำนวน 13 อำเภอ ซึ่งมีอำเภอละ 1 กลุ่ม สมาชิกกลุ่มละ 15 ราย รวม 195 ราย

4.3 ขอบเขตด้านเวลา เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดลำปาง ตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2557 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2558

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 กลุ่มยุวเกษตรกร หมายถึง เยาวชนชายหญิงที่เป็นผู้ศึกษาอยู่ใน โรงเรียนตั้งแต่ชั้น ป.4 – ม.6 และสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดลำปาง โดยมีช่วงอายุ 10-18 ปี

5.2 การดำเนินงาน หมายถึง การฝึกปฏิบัติ การร่วมกิจกรรม หรืองานโครงการต่างๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับงานยุวเกษตรกร

5.3 ผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก หมายถึง สิ่งที่สมาชิกยุวเกษตรกรได้รับจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม

5.4 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง หมายถึง การได้รับการสนับสนุนจากบิดามารดาหรือผู้มีอุปการะเลี้ยงดูยุวเกษตรกร ผู้ซึ่งให้ความร่วมมือในการดำเนินงานยุวเกษตรกรในการให้กำลังใจ อุปกรณ์ เงินทุน

5.5 การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา หมายถึง การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา เช่น การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิกกลุ่ม เป็นต้น

5.6 การสนับสนุนจากทางโรงเรียน หมายถึง การได้รับการสนับสนุนด้านความรู้ งบประมาณ การฝึกทักษะปฏิบัติ การจัดสรรพื้นที่ จากทางโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกยูวเกษตรกร

5.7 ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม หมายถึง ระดับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม ของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร

5.8 ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม หมายถึง ระดับความรู้ทางการเกษตร ความรู้ด้านพืช ความรู้ด้านสัตว์ ของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรหลังจากร่วมกิจกรรมกลุ่ม

5.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม หมายถึง ระดับความคิดเห็นในวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร

5.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม หมายถึง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร

5.11 การมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทั้งหมดทั้งในด้านการวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

5.11.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การดำเนินงาน กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน

5.11.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์เข้าร่วมการดำเนินงานตามกิจกรรม บริหารงาน ประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

5.11.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากผลการดำเนินงาน เช่น มีโอกาสได้รับความรู้ การพัฒนาตนเอง ได้รับรายได้เพิ่ม

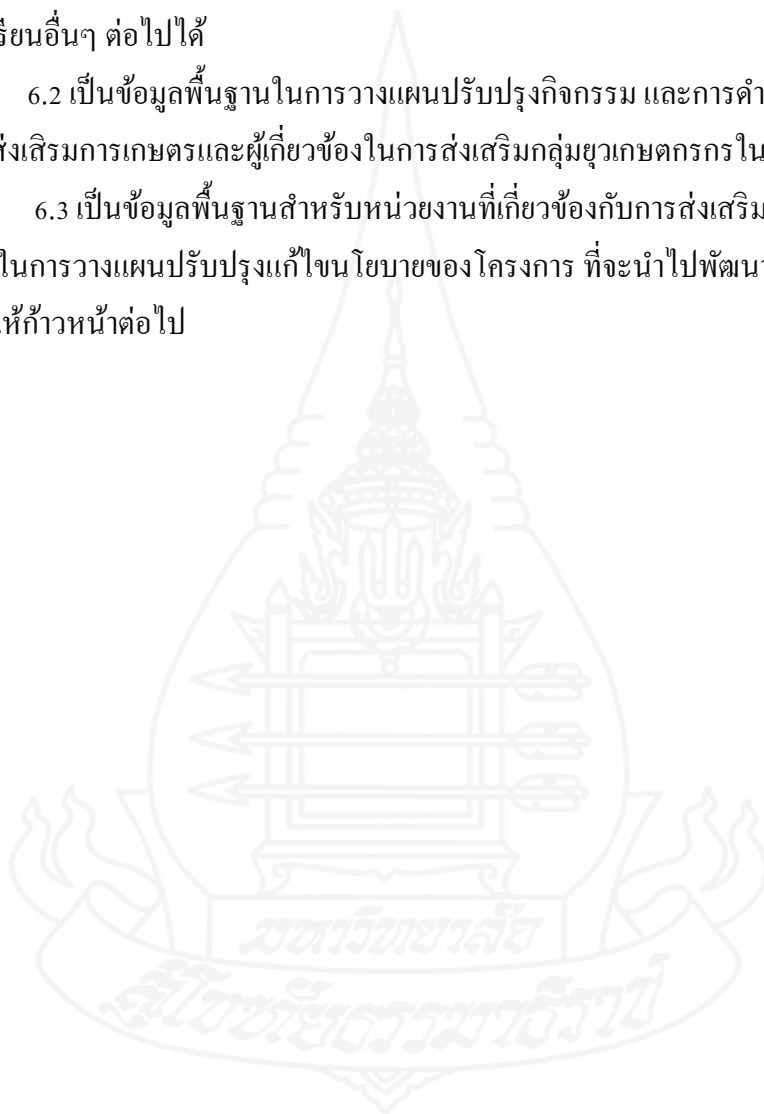
5.11.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมประเมินเกี่ยวกับผลการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เป็นข้อมูลพื้นฐานนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม
ยุวเกษตรกรในโรงเรียน เพื่อเป็นการปรับปรุง การวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มให้มีกิจกรรม
อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สามารถถ่ายทอดให้กับยุวเกษตรกรรุ่นใหม่ของโรงเรียนและอาจขยายผล
ไปยังโรงเรียนอื่นๆ ต่อไปได้

6.2 เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนปรับปรุงกิจกรรม และการดำเนินงานของ
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้เกี่ยวข้องในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดลำปาง

6.3 เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มยุว
เกษตรกร ในการวางแผนปรับปรุงแก้ไขนโยบายของโครงการ ที่จะนำไปพัฒนาส่งเสริมกลุ่มยุว
เกษตรกรให้ก้าวหน้าต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุทธกรรในโรงเรียนจังหวัดลำปาง เพื่อนำมาใช้สำหรับการกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ตัวแปรของการศึกษา รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ 6 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม
2. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม
3. การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค
4. การดำเนินงานยุทธกรรในประเทศไทย
5. การดำเนินงานยุทธกรรในจังหวัดลำปาง
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม

1.1 ความสำคัญของกลุ่ม

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ไม่สามารถอาศัยอยู่บนโลกได้เพียงลำพัง ต่างต้องการการพึ่งพาอาศัยระหว่างกัน มนุษย์จึงจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการทางกายหรือทางใจที่ตนเองมีอยู่ การที่มนุษย์จำเป็นต้องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นนี้เองที่เป็นปัจจัยก่อให้เกิดการรวมกลุ่มกัน เพราะการรวมกลุ่มเป็นทางหนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการบางประการของมนุษย์ได้

พนม ลีมากรณ์ (2529: 59-61) ให้แนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับกลุ่มคือ

- 1) กลุ่ม ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่มารวมกันและทำงานร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน มีการแสดงออกในลักษณะปะทะสังสรรค์กัน
- 2) กลุ่มทุกกลุ่มมีกำเนิดขึ้น เนื่องจากสมาชิกเหล่านั้นมีความผูกพันกันทางจิตใจหรือทางโครงสร้างเข้ามาร่วมกัน เพราะเหตุว่าแต่ละคนต้องการได้รับความพอใจจากกันและกันหรืออาจจะมีผลประโยชน์ร่วมกัน

3) กลุ่มทุกกลุ่มย่อยจะต้องประสบกับความขัดแย้งในหมู่สมาชิกด้วยกันไม่มากนัก
น้อย ดังนั้นจึงต้องมีการควบคุมกันเพื่อเป็นการรักษาไว้ซึ่งคุณภาพของกลุ่ม

4) กลุ่มทุกกลุ่มต้องมีโครงสร้าง 2 ลักษณะด้วยกันคือ

(1) โครงสร้างของกลุ่มในลักษณะที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก
ด้วยกัน

(2) โครงสร้างของกลุ่มในลักษณะของการแบ่งหน้าที่การทำงานกันทำ โดยที่
สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะมีบทบาท (role) และหน้าที่ (function) แตกต่างกันไป

5) กลุ่มทุกกลุ่มจะต้องมีระบบทางสังคม (social system)

6) กลุ่มทุกกลุ่มจะต้องมีการตัดสินใจหรือชี้ขาดเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆเมื่อเกิด
ปัญหาขึ้นมา

7) กลุ่มทุกกลุ่มจะต้องมีขวัญหรือกำลังใจที่ดี (moral)

8) กลุ่มทุกกลุ่มต้องสร้างขนบธรรมเนียมประเพณี (culture) ของกลุ่มขึ้นเพื่อแสดง
ถึงเอกลักษณ์และเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม

1.2 การเกิดของกลุ่ม (group formation)

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 5) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดกลุ่มไว้ว่า โดยทั่วไป
การที่คนมารวมตัวเป็นกลุ่มก็เพราะเขารู้ว่ากลุ่มจะสามารถตอบสนองความต้องการบางอย่างหรือ
หลายๆ อย่างให้แก่เขาได้ ซึ่งมีเหตุผลหลายประการ คือ

1) บุคคลนั้นอาจถูกดึงเข้ากลุ่มโดยบุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นอยู่แล้ว ซึ่งคนที่
ดึงจะคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าแล้วว่าการที่เขาได้เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นจะได้รับผลดี

2) บุคคลนั้นรู้สึกว่าจะมุ่งหมายของกลุ่มนั้นมีผลที่คุ้มค่า

3) บุคคลนั้นเข้าร่วมกลุ่มเพราะเขาพอใจที่จะได้มีความสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม
กิจกรรมของกลุ่มเป็นที่ดึงดูดใจ

4) บุคคลนั้นๆอาจเข้าร่วมกลุ่มเพื่อจุดหมายทางอ้อม เช่น นักธุรกิจเข้าร่วมกลุ่ม
อาหารกลางวัน ไม่ใช่เพื่อการสังคมน่าๆที่เป็นวัตถุประสงค์ของกลุ่ม แต่เพื่อผลการติดต่อทางธุรกิจ
เป็นสำคัญ

เบ็ญญา อ่อนท้วม (2531: 62) ยังได้อธิบายถึงสาเหตุของการเข้าร่วมกลุ่มไว้ว่า
มนุษย์จำเป็นต้องอยู่ร่วมกัน ฟังพาอาศัยและมนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องเป็นสมาชิกของกลุ่ม ดังนั้นจึง
สามารถสรุปสาเหตุของการเข้าร่วมกลุ่มของมนุษย์เราไว้ดังนี้

1) เพื่อความพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

2) มีความสนใจในจุดมุ่งหมายของกลุ่ม

3) มีความสนใจสมาชิกกลุ่ม

4) เพื่อความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย บุคคลที่เข้าร่วมกันเป็นกลุ่มจะทำให้สมาชิกทุกคนเกิดความรู้สึกอบอุ่น มีความปลอดภัย ซึ่งจะมีผลทำให้ขวัญและกำลังใจของสมาชิกทุกคนดี ทำให้สมาชิกทุกคนอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

5) เพื่อส่งเสริมสถานภาพของตนเอง

6) เพื่อจุดประสงค์ทางธุรกิจ

7) เพื่อให้การรวมกลุ่มสนองความต้องการภายนอก เมื่อภายในกลุ่มมีสิ่งที่น่าสนใจน้อย อาจทำให้สมาชิกในกลุ่มเบนความสนใจไปสู่ภายนอกกลุ่ม

1.3 การทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

พจนานุกรม พจนานุกรม (2542: 10) สรุปถึงลักษณะของการทำงานเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม ดังนี้

- 1) สมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- 2) มีการกำหนดบทบาท อำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบของสมาชิกไว้ชัดเจน
- 3) บรรยากาศในการทำงานมีลักษณะเป็นกันเอง
- 4) สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ
- 5) ทีมงานพยายามส่งเสริมให้สมาชิกมีความคิดสร้างสรรค์และเป็นประชาธิปไตย
- 6) มีการประชุมพิจารณาผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ
- 7) สมาชิกมุ่งประโยชน์ของกลุ่มเป็นหลัก
- 8) สมาชิกให้ความร่วมมือร่วมใจ มีความไว้วางใจ และบริสุทธิ์ใจต่อกัน
- 9) สมาชิกจะร่วมกันหาทางแก้ไขเมื่อเกิดปัญหา
- 10) การตัดสินใจของกลุ่มถือว่าสมาชิกทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบ
- 11) สมาชิกทุกคนพอใจที่ได้ทำงานร่วมกัน

1.4 การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในกลุ่ม

มนุษย์ทุกคนย่อมต้องการการยอมรับจากกลุ่มและสังคมที่ตนสังกัด เพราะมนุษย์ใช้สังคมเป็นที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการและการที่จะทำให้งานหรือกิจกรรมแต่ละอย่างดำเนินไปด้วยดีมีผลงานตามตามต้องการย่อมต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มหรือสังคม

พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2531: 54-55) กล่าวถึงองค์ประกอบของการสร้างมนุษยสัมพันธ์ไว้ดังนี้

- 1) ต้องเชื่อความสามารถของกันและกันและมีความไว้วางใจ
- 2) สมาชิกพร้อมที่จะช่วยกันเสมอเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

3) มีการติดต่อสื่อสารที่ดีและสม่ำเสมอ โดยพยายามทุกวิถีทางที่จะให้ทุกคนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในปัญหาและงานของกลุ่ม

4) รู้จักการทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ และเอื้ออาทรต่อกัน

5) รู้จักใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของกลุ่ม

ในการทำงานกันเป็นกลุ่มนั้น ต้องอาศัยการทำงานที่มีประสิทธิภาพของสมาชิกจึงจะประสบผลสำเร็จได้ ซึ่ง ถวิล ชาราโกชน์ (2526:143-148) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของกลุ่มซึ่งอาจเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นหรือด้อยลงก็ได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆหลายปัจจัย โดยปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของกลุ่มมี 5 ประการ ได้แก่

1) ตัวบุคคล หมายถึง สมาชิกทุกคนที่อยู่ในกลุ่มซึ่งจะเป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินงานทุกอย่างของกลุ่ม ประกอบด้วย

(1) ผู้นำหรือหัวหน้า เป็นผู้รับผิดชอบของกลุ่มโดยตรงและเป็นผู้ดำเนินการวางแผนทางวางแผนงานของกลุ่ม

(2) ผู้ตามหรือสมาชิก

2) จุดหมายของกลุ่ม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของกลุ่ม จุดมุ่งหมายที่ดีต้องสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกทุกคนได้มากที่สุด

3) ค่านิยม เป็นองค์ประกอบอันหนึ่งที่จะช่วยกำหนดทิศทางของกลุ่ม เพราะกลุ่มจะมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับกลุ่มนั้นทำถูกต้องตามค่านิยมของสมาชิกในกลุ่มหรือไม่

4) ปทัสถานของกลุ่ม หมายถึง ระเบียบข้อบังคับ หรือกฎเกณฑ์ที่ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

(1) วิธีประชา เป็นแบบแผนที่เรายึดถือปฏิบัติกันจนเป็นประเพณี เกิดเป็นความเคยชิน เช่น การแต่งกาย การกิน เป็นต้น

(2) กฎศีลธรรม เป็นแบบแผนความประพฤติที่ยึดถือกัน ในสังคมมีความสำคัญสูงกว่าวิธีประชา ผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับการประณามอย่างรุนแรงจากสังคมและสังคมก็จะไม่ยอมรับผู้นั้นเข้าพวก

(3) กฎหมาย เป็นระเบียบข้อบังคับที่กำหนดขึ้นในสังคม เพื่อควบคุมให้สังคมอยู่ในความเรียบร้อย

5) การสื่อสารภายในกลุ่ม กลุ่มจะต้องมีวิธีการที่ทำให้การสื่อสารเกิดความเข้าใจได้ตรงกัน

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสรุปได้ว่า กลุ่มคือการรวมตัวกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่มีจุดประสงค์เดียวกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน โดยสมาชิกกลุ่มต้องมีทัศนคติตรงกันและมีกฎระเบียบโครงสร้างที่แน่นอน กลุ่มจะดำเนินงานไปได้ด้วยดี สมาชิกต้องมีความร่วมมือ มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน มีผู้นำและการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคน โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนดประเด็นการรวมกลุ่มของสมาชิกยูวเกษตรกรที่สมาชิกทำกิจกรรมร่วมกันภายใต้กฎระเบียบและโครงสร้างที่แน่นอน

2. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมนับได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนา เมื่อนักการศึกษาระบบหรือนักพัฒนากระตุ้นส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตระหนักในปัญหาและสามารถวิเคราะห์ตัดสินใจแก้ปัญหาได้แล้วก็จะเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาตนเองและรับผิดชอบในการพัฒนาท้องถิ่นของตน ซึ่งจะทำให้การพัฒนาที่จะดำเนินไปอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง แต่อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมสังคม ซึ่งความหมายขอบข่ายเนื้อหาขึ้นอยู่กับจุดหมายและการนำไปใช้ อย่างไรก็ตาม เสน่ห์ จามริก ได้นิยามว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงนั้น คือ การที่ประชาชนมีโอกาสอย่างอิสระปราศจากการแทรกแซงครอบงำบังคับ ให้ได้พัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดแจงใช้ควบคุม ระดมทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์เพื่อการดำรงชีพตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม เป็นการพัฒนาระบบการเรียนรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจที่จะกำหนดวิถีของตนเองอย่างเชื่อมั่น เพื่อเป้าหมายแห่งการพึ่งตนเองในที่สุด (ทวีทองหงษ์วิวัฒน์: 2527, 1-5)

ยูวัฒน์ วุฒิเมธิ(2529: 26) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆอันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง ซึ่งผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องจะต้องยอมรับในหลักปรัชญาการพัฒนาชุมชนที่ว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันก็ต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสและการชี้แนะที่ถูกต้อง

ปรัชญา เวสารัชช (2528: 130-131) ได้ขยายความการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้าง โอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและสังคม ได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่การมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาและเอื้อให้ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2) การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้อง โดยสมัครใจและเป็นประชาธิปไตยในกรณีต่อไปนี้

(1) การเอื้อให้เกิดความพยายามพัฒนา

(2) การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียม

(3) การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การวางแผนและดำเนินการ โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

3) การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรงและทรัพยากร เพื่อพัฒนาผลประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจไม่ว่าระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับชาติ จะช่วยให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับประโยชน์ที่ได้รับ

4) ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายและโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากรการมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

วันรัศมี มิ่งมณีนาคิน (2531: 10-14) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ การเข้าร่วมกันอย่างแข็งขันและอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอนของโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมจะเป็นเครื่องประกันว่า สิ่งที่มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมากที่สุดนั้นจะได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากกว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์เสมอกัน และได้อธิบายถึงกระบวนการพัฒนาชนบท โดยมีส่วนร่วมของประชากรอย่างแท้จริง มี 6 ขั้นตอน คือ

1) การมีส่วนร่วมในการศึกษาและวิเคราะห์ชุมชนเพื่อนำไปสู่การค้นหาปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ตลอดจนการจัดลำดับของปัญหาที่แก้ไขและการเลือกปัญหาที่แก้ไขตามลำดับก่อนหลัง

2) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เมื่อจัดลำดับความต้องการของปัญหาแล้วต่อไปคือการสืบสาวและแยกแยะสาเหตุของปัญหาที่ลงความเห็นว่า เป็นปัญหา ความสำคัญอันดับแรก การทราบสาเหตุของปัญหาเพื่อให้แก้ไขปัญหานั้นได้ตรงจุด

3) การมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหาลงจากทราบข้อเสียต่างๆแล้วควรปล่อยให้ชาวบ้านเป็นฝ่ายตัดสินใจว่าจะเลือกวิธีการไหนจากนั้นก็เป็นการวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหานั้น

4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน โดยพยายามดูแลรักษากิจกรรมที่ทำขึ้น เพราะเขามีความรู้ลึกซึ้งมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ

5) การมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผล

6) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (1997) อ้างถึงในสิทธิชัย เสรีสงแสง (2535: 12-13) ได้กล่าวถึงมิติต่างๆ (Dimensions) การมีส่วนร่วมดังต่อไปนี้

1) ลักษณะของการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นอาจจำแนกออกเป็น

(1) การมีส่วนร่วมเกิดจากเบื้องล่างหรือเบื้องบน

(2) การจูงใจให้มีส่วนร่วมเกิดขึ้นโดยสมัครใจหรือยัง

(3) แบบแผนขององค์กร (Organization Pattern) ซึ่งมีผลกระทบต่อ

กระบวนการมีส่วนร่วม กล่าวคือ บุคคลที่เป็นสมาชิกกลุ่มนั้น เข้าไปมีส่วนร่วมในฐานะปัจเจกชนหรือในฐานะสมาชิกกลุ่มนั้นเข้าไปมีบทบาทมาก และใช้องค์กรให้เป็นประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ส่วนตัว

(4) ช่องทางการมีส่วนร่วมเกิดขึ้น

(4.1) การมีส่วนร่วมโดยปัจเจกชนหรือผ่านกลุ่ม

(4.2) การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม

(4.3) การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

(5) ระยะเวลา (Duration) ความต่อเนื่องของกิจกรรม

(6) ขอบข่าย (Scope) กิจกรรมครอบคลุมขนาดไหน

(7) อำนาจการตัดสินใจในการมีส่วนร่วม

2) ภาวะแวดล้อมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

(1) ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพ (Physical and Biological Factors)

(2) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (Economic Factors)

(3) ปัจจัยทางการเมือง (Political Factors)

(4) ปัจจัยทางสังคม (Social Factors)

(5) ปัจจัยทางวัฒนธรรม (Cultural Factors)

(6) ปัจจัยด้านประวัติศาสตร์ (Historical Factors)

ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2528: 91-92) กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1) การที่เกิดการมีส่วนร่วมที่แท้จริงโดยปกติต้องมีการกระจายอำนาจเสียใหม่ (Redistribution of Power) กล่าวคือ อำนาจทางการเมืองจะต้องถูกกระจายออกไปในทุกระดับ การผูกอำนาจ การรวมอำนาจสู่ศูนย์กลาง ลักษณะการปกครองแบบเผด็จการย่อมไม่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2) ยุทธวิธีในการพัฒนาแบบเก่าจะต้องเปลี่ยนแปลง เพราะถ้าไม่เปลี่ยนการมีส่วนร่วมที่แท้จริงจะไม่เกิด และในอีกด้านหนึ่งยุทธวิธีที่ถูกถือในการพัฒนาจะต้องมาจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์หรือวิธีการพัฒนา

3) การปฏิบัติหน้าที่ของกลไกต่างๆ ที่จะยังให้เกิดการมีส่วนร่วมจะเป็นไปได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์หรือสภาพแวดล้อมต่างๆทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมที่กลไกเหล่านั้นถือกำเนิดขึ้น ถ้าสภาพเหล่านี้ไม่เอื้ออำนวย กลไกต่างๆก็จะมียู่เพียงรูปแบบเท่านั้น ไม่อาจทำหน้าที่ที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงได้

4) ยิ่งอัตราส่วนของประชากรที่อยู่ในภาวะยากจนมีสูงเท่าใด ก็จะทำให้ยุทธวิธีของการพัฒนาที่จำเป็นต่อการสร้างการมีส่วนร่วมที่แท้จริงมีความยากลำบากขึ้นนอกจากนั้นก็ยิ่งเป็นการลำบากมากยิ่งขึ้นสำหรับผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่มาจากภายนอก ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะเป็นตัวแทนของรัฐหรือไม่ก็ตาม ในการที่จะทำหน้าที่หรือสวมบทบาทผู้ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

5. รูปแบบต่างๆของการมีส่วนร่วมยิ่งกลุ่มคนที่เสียเปรียบ เช่น ชาวนาถูกตัดหางออก จากปัจจัยการผลิตมากขึ้นเท่าใด พวกเขา ยิ่งห่างไกลจากรูปแบบของการมีส่วนร่วมเพื่อเรียกร้อง ความเป็นธรรมที่แท้จริงมากออกไปเท่านั้น สรุปคือ ถ้าพวกเขาไม่มีปัจจัยการผลิตอยู่บ้าง การรวมตัวของพวกเขาเพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนายังเป็นไปได้น้อย

2.3 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

อकिन รัตพัฒน์ อ้างถึงใน ยุพาพร รูปงาม (2545:7-9) กล่าวถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วม สรุปได้ 5 ประเด็น ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูด การเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความ น่าเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการขัดแย้งในการปฏิบัติ การเกลี้ยกล่อมจะได้ผลดี ผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม ให้เข้าใจแจ่มแจ้งให้เกิดความศรัทธาตรงกับความต้องการของผู้เกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะเรื่องของ ความต้องการของตนตามหลักทฤษฎีมาสโลว์

2. ทฤษฎีการสร้างขวัญของคนในชาติ กล่าวได้ว่าคนเรามีความต้องการทั้งด้านกาย และจิตใจถ้าคนเรามีขวัญและกำลังใจดี ผลการทำงานก็จะสูงตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะขวัญเป็น สถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกมาในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นเอง การสร้างขวัญให้ดีต้องพยายาม

สร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาเรื่องเอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อการทำงานมีขวัญกำลังใจก็จะเกิดความสำนึกในการรับผิดชอบอันจะเกิดผลดีต่อหน่วยงานนั้นๆ ทั้งในส่วนที่เป็นบุคคลและขวัญของกลุ่ม ฉะนั้น การมีขวัญที่ดีนั้นย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้

3. ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกร่วมกัน เป็นปัจจัยหนึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้สึกร่วมกันให้เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึงความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้น คำนึงเรื่องผลประโยชน์ของชาติ มีความพอใจในชาติของตน พอใจในเกียรติ จงรักภักดีผูกพันต่อ ท้องถิ่น

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ การสร้างผู้นำจะช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดี เรียกว่า ผู้นำปฏิธาน ผู้นำพลวัต คือ ผู้นำที่เคลื่อนไหวทำงานเพื่อพัฒนาอยู่เสมอ และผู้นำทางไม่ดีคือ ไม่มีผลงาน สร้างสรรค์เรียก ผู้นำนินเสศ ผลของการใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงเกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติ อย่างมีขวัญ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และร่วมกันรับผิดชอบ ดังนั้นการสร้างผู้นำที่ดี ย่อมนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ได้

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร การใช้ระบบบริหารราชการในการ ระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ดีเพราะใช้กฎหมายแบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่ อยากรู้ก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้บริการเพราะธรรมชาติของ คนถ้าทำงานตามความสมัครใจไม่มีบังคับ ก็จะทำงานด้วยความรักแต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็จะไม่ เป็นไปตามนโยบายเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วมสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจะ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลักได้แก่ ปัจจัยทางด้านบุคคลหรือประชากร ปัจจัยทางด้านสังคมและ เศรษฐกิจ และปัจจัยการติดต่อสื่อสารภายนอก โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆ มากำหนด ประเด็นปัจจัยในการมีส่วนร่วมการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิกยูวเกษตรกร ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคม

3. การวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT analysis)

คุณากร เพชรคง (2552) ให้ความหมายของการวิเคราะห์ SWOT ว่าเป็นการวิเคราะห์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์พันธกิจ หรือเป้าประสงค์ขององค์กร มี 4 องค์ประกอบ คือ

S (Strength) คือ การวิเคราะห์จุดแข็งขององค์กรว่ามีอะไรเป็นจุดแข็งหรือได้เปรียบ

W (Weakness) คือ การวิเคราะห์จุดอ่อน หรือจุดด้อยขององค์กร

O (Opportunity) คือ โอกาสที่จะทำให้สำเร็จได้

T (Threat) คือ อุปสรรคที่อาจจะทำให้ไม่สามารถทำงานได้สำเร็จ

ซึ่งสอดคล้องกับ นันทิยา หุตานวัตร (2543) กล่าวว่า SWOT เป็นคำย่อมาจากคำว่า Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats โดย

Strengths คือ จุดแข็ง หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวก ซึ่งองค์กรนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ดี

Weaknesses คือ จุดอ่อน หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นลบและด้อยความสามารถ ซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ไม่ดี

Opportunities คือ โอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การทำงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการขององค์กร

Threats คือ อุปสรรค หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการทำงานขององค์กรไม่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัญหาต่อองค์กร

บางครั้งการจำแนกโอกาสและอุปสรรคเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะทั้งสองสิ่งนี้สามารถเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจทำให้สถานการณ์ที่เคยเป็นโอกาสกลับกลายเป็นอุปสรรคได้ และในทางกลับกัน อุปสรรคอาจกลับกลายเป็นโอกาสได้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้องค์กรมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ของตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์แวดล้อม

กรอบการวิเคราะห์ SWOT ในการวิเคราะห์ SWOT การกำหนดเรื่อง หัวข้อ หรือประเด็น (Area) เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง เพราะว่าการกำหนดประเด็นทำให้การวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคได้ถูกต้อง โดยเฉพาะการกำหนดประเด็นหลัก (key area) ได้ถูกต้องจะทำให้การวิเคราะห์ถูกต้องยิ่งขึ้น

SWOT ขององค์การมีข้อที่ควรคำนึง 4 ประการ คือ

- 1) การวิเคราะห์ องค์กรต้องกำหนดก่อนว่า องค์กรต้องการที่จะทำอะไร
- 2) การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคต้องกระทำในช่วงเวลาขณะนั้น
- 3) องค์กรต้องกำหนดปัจจัยหลัก (key success factors) ที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน
- 4) องค์กรต้องประเมินความสามารถของตนให้ถูกต้อง

คุณลักษณะ 6 ประการของกระบวนการวิเคราะห์ SWOT

- 1) การมีส่วนร่วมทุกระดับ

ผู้นำหลักเป็นผู้ที่มีอิทธิพลและมีส่วนร่วมสูงสุดในการกำหนดกลยุทธ์ของกลุ่ม ผู้นำหลักจะเป็นผู้คิดริเริ่มค้นหาปัจจัย ตัดสินใจตลอดจนสามารถเสนอกลยุทธ์ทางเลือกได้ ข้อสรุปดังกล่าวสอดคล้องกับงานของ Milliken and Vollrath (1991), Wheelen Hunger (1992) และ Bell and Evert (1997) ที่ระบุว่า ผู้นำหลักขององค์กรจะเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการพัฒนากลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

ส่วนผู้นำระดับรอง เช่น สมาชิกคณะกรรมการบริหาร และพนักงานที่มีความรับผิดชอบงานสูง มีส่วนร่วมระดับกลาง มักเป็นฝ่ายฟังอภิปรายบางจุดที่ตนไม่เห็นด้วย ไม่ใคร่มีความคิดริเริ่ม แต่ร่วมการตัดสินใจและเข้าร่วมตลอดกระบวนการวิเคราะห์ SWOT ถึงแม้ว่าผู้นำระดับรองจะมีส่วนร่วมในระดับกลางแต่ก็มีผลดี 3 ประการ คือ 1) ทำให้ผู้นำระดับกลางทราบภาพรวมของงานของกลุ่มอย่างชัดเจน 2) มีส่วนร่วมตัดสินใจกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ของกลุ่ม 3) ยังผลให้เกิดความเข้าใจร่วมของการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับ งานของ Piercy and Giles (1989) ที่ระบุว่า SWOT เป็นกลไกที่สร้างความเป็นเอกฉันท์ของทีมในเรื่องที่สำคัญๆ

นอกจากนี้ กระบวนการวิเคราะห์ SWOT ยังเอื้อให้สมาชิกได้ซักถาม เสนอแนะ และมีส่วนร่วมจัดลำดับความสำคัญของกลยุทธ์ ซึ่งโดยปกติแล้วสมาชิกจะไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์การดำเนินการของกลุ่ม การมีส่วนร่วมดังกล่าวทำให้สมาชิกทราบถึงทิศทางและแผนงานของกลุ่ม จึงสรุปได้ว่า กระบวนการวิเคราะห์ SWOT เอื้ออำนวยให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้นำและสมาชิกในการวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งข้อสรุปนี้สอดคล้องกับงานของ Scott (1986) ที่ระบุว่า คุณค่าของ SWOT อยู่ที่ตัวกระบวนการซึ่งอำนวยให้เกิดการมีส่วนร่วมจากบุคคลทุกระดับขององค์กร

- 2) กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการวิเคราะห์ SWOT เป็นเวทีการเรียนรู้ระหว่างผู้นำระดับต่างๆ 3 ลักษณะ คือ 1) ผู้นำหลักสามารถถ่ายทอดข้อมูลสู่ผู้นำระดับกลาง 2) ผู้นำระดับกลางได้เรียนรู้ประสบการณ์จากผู้นำหลักและ 3) ผู้นำทุกระดับได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน กระบวนการเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เข้าร่วม ต้องคิดอย่างจริงจังต้องเสนอความคิดของตนต่อกลุ่ม ต้องอภิปรายโต้แย้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และที่สำคัญต้องตัดสินใจเลือกทิศทางและกลยุทธ์ของกลุ่ม

จากขั้นตอนแต่ละขั้นตอนของกระบวนการวิเคราะห์ SWOT เอื้อให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้เรื่องหลัก 2 เรื่องคือ 1) ผู้เข้าร่วมเรียนรู้เรื่องของกลุ่มของตนเองได้กระจ่างขึ้น 2) กระบวนการวิเคราะห์ SWOT ยังเป็นเวทีการเรียนรู้เรื่องการวางแผนแบบทีมและเป็นระบบ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่สำหรับสำหรับผู้เข้าร่วม แต่จากการเข้าร่วมการปฏิบัติจริงทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดการเรียนรู้วิธีการวางแผน และเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการผู้เข้าร่วมจะได้แผนกลยุทธ์ที่มาจากการสร้างสรรค์ของเขาเอง

3) การใช้เหตุผล

กระบวนการวิเคราะห์ SWOT เป็นกระบวนการที่เป็นระบบซึ่งเอื้อให้เกิดการใช้เหตุผลในการคิดและตัดสินใจกำหนดกลยุทธ์ ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ ผู้เข้าร่วมต้องใช้ความคิดและอภิปรายถึงเหตุผลต่างๆ ในการตัดสินใจ ซึ่งทำให้เกิดความรอบคอบในการกำหนดกลยุทธ์ หลายครั้งที่กลุ่มมีการโต้แย้งอภิปราย และแบ่งเป็นฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายค้าน กระทั่งต้องใช้คะแนนเสียงเป็นตัวชี้ขาดการเลือกข้อสรุปหนึ่งๆ กระบวนการวิเคราะห์ SWOT จึงเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เหตุผลในการตัดสินใจกำหนดกลยุทธ์

4) การใช้ข้อมูล

การใช้ข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการวิเคราะห์ SWOT หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้เข้าร่วมจะต้องใช้ข้อมูลในการวางแผนกลยุทธ์หากผู้เข้าร่วมมีข้อมูลน้อยหรือไม่มี กลยุทธ์ที่ได้จะมีฐานของความจริงของกลุ่ม โอกาสที่จะกำหนดกลยุทธ์ผิดพลาดเป็นไปได้มาก ข้อมูลที่ใช้กระบวนการวิเคราะห์ SWOT มาจาก 3 แหล่ง คือ 1) จากประสบการณ์การทำงานของผู้เข้าร่วม 2) จากผลการศึกษาวิเคราะห์ห้องคักร และ 3) จากแหล่งข้อมูลภายนอก เช่น วิทยากรที่เชิญมาให้ความรู้และเพิ่มเติมข้อมูล เป็นต้น

ข้อมูลที่นำมาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ SWOT นั้นต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้องโดยข้อมูลจากทั้งสามแหล่งจะตรวจสอบความถูกต้องซึ่งกันและกัน ยิ่งไปกว่านั้น ข้อมูลนั้นๆ ต้องเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อกลุ่มทั้งทางบวกและลบ ข้อมูลที่สำคัญและถูกต้องนี้ทำให้เกิดผลดีต่อกระบวนการ SWOT 3 ประการ คือ 1) เอื้อให้เกิดการมองเห็นโลกได้ดี 2) กำหนดภารกิจและวัตถุประสงค์สอดคล้องกับสถานการณ์ และ 3) ระบุจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง

5) การกระตุ้นให้คิดและเปิดเผยประเด็นที่ซ่อนเร้น

กระบวนการวิเคราะห์ SWOT อำนวยให้เกิดการคิดวิเคราะห์สูง เพราะผู้เข้าร่วมจะเป็นศูนย์กลางของกระบวนการ ผู้เข้าร่วมจะเป็นผู้กระทำการต่างๆ ในแต่ละขั้นตอน หากผู้เข้าร่วมทำไม่ได้ในขั้นตอนใดก็ไม่สามารถข้ามไปได้ ดังนั้น กระบวนการวิเคราะห์ SWOT จึงเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความคิด การวิเคราะห์ และการอภิปรายโต้เถียงเพื่อบรรลุถึงการตัดสินใจร่วมกัน

ด้วยเหตุแห่งการใช้ความคิดและการโต้แย้ง กระบวนการวิเคราะห์ SWOT จึงสร้างสรรค์ให้เกิดการคิด การมอบและความเข้าใจแง่มุมใหม่โดยผู้เข้าร่วมอาจจะยังไม่เคยคิดหรือเห็นแง่มุมใหม่นี้มาก่อน ซึ่งก่อให้เกิดการเปิดเผยประเด็นที่ซ่อนเร้นของกลุ่มหรือคลัสเตอร์สถานการณ์ที่ซับซ้อนให้เห็นได้ชัดเจนขึ้น (ไม่ใช่เป็นประเด็นซ่อนเร้นโดยความตั้งใจของใคร แต่เป็นประเด็นซ่อนเร้นโดยสถานการณ์) ความชัดเจนดังกล่าวมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

6) การเป็นเจ้าของและพันธสัญญา

จากการที่ผู้เข้าร่วมเป็นผู้คิด วิเคราะห์ ใช้เหตุผล อภิปรายแลกเปลี่ยน จนกระทั่งนำไปสู่การตัดสินใจของเขาเองในการกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ของกลุ่ม กระบวนการวิเคราะห์ SWOT จึงช่วยสร้างให้ผู้เข้าร่วมเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของแผนงานและเกิดความผูกพันต่อการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

4. การดำเนินงานยุทธศาสตร์ในประเทศไทย

4.1 ประวัติการดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์ในประเทศไทย

กรมส่งเสริมการเกษตร (2554:1) กล่าวถึงประวัติการดำเนินกลุ่มยุทธศาสตร์ในประเทศไทยดังนี้ การริเริ่มการพัฒนาเยาวชนเกษตรกรไทยได้เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2495 โดย Dr. Frank Dickinson ผู้เชี่ยวชาญองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nation, FAO) ได้เสนอโครงการฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกนิคมสร้างตนเองบางปะกง ต่อองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ โดยให้มีการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติสำหรับเกษตรกร ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวและเกษตรกรวัยรุ่น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2496 มีการตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูเกษตรกรในนิคมสร้างตนเองบางปะกง ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตร กระทรวงศึกษาธิการ สำนักจัดความมั่นคงร่วมกันของสหรัฐอเมริกา (United States Operations Mission, USOM) ดำเนินโครงการทดลองส่งเสริมการปลูกพืช ทำสวนครัว และเลี้ยงสัตว์แก่เยาวชนที่โรงเรียนพรหมานุเคราะห์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นครั้งแรก

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2496 คณะกรรมการฯ ได้ร่วมวางแผนการจัดตั้ง 4-H Club ขึ้นในประเทศไทย โดยนำรูปแบบและแนวทางการดำเนินงานมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยได้จัดตั้งที่อำเภอบางปะกง อำเภอบางคล้า และอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และวันที่ 16 มีนาคม 2496 นายอินทรีย์ จันทรสติชัย อธิบดีกรมกสิกรรม ได้นำเสนอรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมของคณะกรรมการฯ ที่ประชุมได้พิจารณาเห็นว่า การดำเนินงานของ 4-H Club ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเกษตร จึงมีมติมอบให้กองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมกสิกรรม กระทรวงเกษตร เป็น

หน่วยงานรับผิดชอบในการส่งเสริมและจัดตั้งหน่วย และเปลี่ยนชื่อจาก 4-H Club เป็น “หน่วยยุวกสิกร”

กรมกสิกรรมได้มอบหมายให้ นายทำนอง สิงคาลวณิช หัวหน้ากองส่งเสริมและเผยแพร่ ในขณะนั้นเป็นผู้รับผิดชอบร่างระเบียบและข้อบังคับ แนวทางการดำเนินงาน และออกแบบเครื่องหมายยุวกสิกรเสนอให้ที่ประชุมพิจารณา และเห็นชอบให้ถือปฏิบัติเรื่อยมา ในปีแรกได้มีการส่งเสริมจัดตั้งหน่วยยุวกสิกรขึ้น จำนวน 4 หน่วย ที่อำเภอบางปะกง อำเภอบางคล้า และอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี หลังจากนั้นการส่งเสริมจัดตั้งหน่วยยุวกสิกรได้ขยายตัวไปอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2510 ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งกรมส่งเสริมการเกษตรขึ้นในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ งานส่งเสริมและจัดตั้งหน่วยยุวกสิกรได้โอนมาเป็นภารกิจของกองพัฒนาการบริหารงานเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และในปี พ.ศ. 2514 จึงได้มีการพิจารณาเปลี่ยนชื่อจาก “หน่วยยุวกสิกร” เป็น “หน่วยยุวเกษตรกร” ในปี พ.ศ. 2518 ได้เปลี่ยนเป็น “กลุ่มยุวเกษตรกร” เพื่อให้สอดคล้องกับงานของกรมส่งเสริมการเกษตร

4.2 การดำเนินงานยุวเกษตรกรในประเทศไทย

กรมส่งเสริมการเกษตร (2554:2) กล่าวถึงการดำเนินงานยุวเกษตรกรในประเทศไทยดังนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยดำเนินการส่งเสริมพัฒนายุวเกษตรกรมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2510 ด้วยการส่งเสริมการรวมตัวกันของเด็กและเยาวชน จัดตั้งเป็น “กลุ่มยุวเกษตรกร” เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะอาชีพการเกษตร ทักษะการดำเนินชีวิตในสังคม โดยเน้นวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์และการปฏิบัติจริง (Learning by doing) ให้ยุวเกษตรกรมีความสามารถและมีความพร้อมในการสืบทอดอาชีพการเกษตรและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

4.2.1 วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานยุวเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตรได้ให้คำนิยามการดำเนินงานยุวเกษตรกรดังนี้

1) เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร ขอมรับในคุณค่าความสำคัญของการเกษตรต่อการดำรงชีวิตมนุษย์และวัฒนธรรมที่สืบทอดในสังคม

2) เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ ทักษะ ความสามารถด้าน

เทคโนโลยีการเกษตร วิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต

3) เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มของเด็กและเยาวชน โดยใช้กระบวนการ “กลุ่มยุวเกษตรกร” ในการพัฒนาภาวะผู้นำ การอยู่ร่วมกันในสังคม การบริหารจัดการ และการพัฒนาอาชีพเพื่อตนเอง ครอบครัว สังคม และชุมชน

4.2.2 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนเกษตรกร

การพัฒนาเยาวชนเกษตรกรและกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในปัจจุบันมียุทธศาสตร์กำหนดไว้เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาเยาวชนเกษตรกรและกลุ่มเยาวชนเกษตรกร เน้นเจ้าหน้าที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ความเข้าใจ ปรับกิจกรรมเยาวชนเกษตรกรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นทิศทางการพัฒนาด้านกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร เพื่อให้กลุ่มเยาวชนเกษตรกรเข้มแข็ง ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเยาวชนเกษตรกรทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนการสร้างและพัฒนาเยาวชนเกษตรกรไปสู่การเป็นมืออาชีพทางด้านการเกษตร ซึ่งในปัจจุบันมีผู้นำด้านการเกษตรที่เป็นเครือข่ายซึ่งเกิดจากการพัฒนาเยาวชนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จัดตั้งเป็น “สมาคมคลื่นลูกใหม่ไทย” “ชมรมผู้ผ่านการฝึกงานการเกษตรจากประเทศญี่ปุ่น” โดยเป็นเครือข่ายที่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ องค์ความรู้ให้กับกลุ่มเยาวชนเกษตรกรทั่วประเทศได้

4.2.3 องค์กรประกอบเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2554: 15-30) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกร ดังนี้

1) งานและกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

ความหมายของคำว่า งาน และ กิจกรรม ในการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกรมีความแตกต่างกันในลักษณะของผลที่เกิดขึ้น ผลที่เยาวชนเกษตรกรได้รับจากการทำกิจกรรมจะเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสิ่งที่เยาวชนเกษตรกรได้รับจากการปฏิบัติงาน งานจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญหลักที่ เยาวชนเกษตรกรทุกคนต้องยึดถือปฏิบัติ หากต้องการกระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้มากขึ้นเยาวชนเกษตรกรต้องทำกิจกรรมเสริมต่างๆควบคู่กับการปฏิบัติงานของตนเองด้วยการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรมของเยาวชนเกษตรกร นอกจากจะเป็นการหวังผลเพื่อการเรียนรู้ของตัวเยาวชนเกษตรกรเองแล้ว ยังต้องการมุ่งหวังให้เกิดผลสำเร็จแก่งานและกิจกรรมนั้นๆอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นงานทางด้านการเกษตร เศรษฐกิจเกษตร และอื่นๆ การปฏิบัติงานและกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จเยาวชนเกษตรกรจะต้องมีความมานะพยายามมากกว่าปกติ จะต้องมีการวางแผนการทำงานที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานและกิจกรรมรวมที่เป็นของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในกลุ่มทุกคนอย่างพร้อมเพรียง เนื่องจากปริมาณงานและความสลับซับซ้อนของงานมีมาก มีการแบ่งหน้าที่กระจายความรับผิดชอบกันออกไปทำงานย่อยต่างๆ ที่สอดคล้องกันพอดี ตลอดจนจะต้องมีการสร้างศรัทธาให้เกิดการยอมรับหรือให้ได้รับการสนับสนุนจากบุคคลและชุมชนที่อยู่รอบๆข้างเพื่องานและกิจกรรมจะสำเร็จลงได้อย่างดีที่สุด

2) งานของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

งานของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Project ซึ่งหมายถึงงานที่สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรทุกคนจะต้องเลือกปฏิบัติ งานของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร อาจแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะคือ

- (1) งานเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การเลี้ยงสัตว์ต่างๆ การปลูกพืชไร่ การปลูกผัก การเพาะเห็ด และการปลูกผักอื่นๆ
- (2) งานเกี่ยวกับเคหกิจเกษตร เช่น การถนอมอาหาร การแปรรูปอาหาร การประกอบอาหาร การตัดเย็บเสื้อผ้า การเย็บปักถักร้อย และรวมไปถึงการจัดการบ้านเรือนด้วย
- (3) งานเกี่ยวกับเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น การซ่อมบำรุง การประหยัดพลังงาน การประดิษฐ์เครื่องกล
- (4) งานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น การปลูกป่า การอนุรักษ์ดิน น้ำ ป่าไม้ ต้นน้ำลำธาร การตกแต่งภูมิทัศน์

การกำหนดให้สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรทุกคนจะต้องเลือกปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งตามความสนใจและสมัครใจของตนเองนั้น เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสหาความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง อันอาจจะเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในวันข้างหน้า งานของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่

(1) งานส่วนบุคคล คือ งานที่สมาชิกทุกคนสนใจเลือกทำตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยแยกเป็นสัดส่วนจากผู้ปกครอง อาจทำที่บ้านหรือที่หนึ่งใดตามความเหมาะสม งานส่วนบุคคลนี้จะช่วยฝึกสมาชิกให้รู้จักรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม เรียนรู้ในวิชาการด้วยการทำจริง เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในวันข้างหน้า นอกจากนี้ยังช่วยให้สมาชิกได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ภูมิใจในผลงานของตนเอง ซึ่งบางครั้งอาจมีรายได้ด้วย

(2) งานกลุ่มย่อย คือ งานที่สมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันปฏิบัติและรับผิดชอบ แยกจากงานส่วนบุคคลและงานรวมของกลุ่ม เป็นการฝึกปฏิบัติตามสาขาวิชาที่สมาชิกนั้นๆสนใจสร้างความสนิทสนมระหว่างสมาชิกยิ่งขึ้น

(3) งานรวม คือ งานที่สมาชิกทั้งกลุ่มร่วมกันปฏิบัติและรับผิดชอบ สถานที่ดำเนินการอาจจะเป็นในโรงเรียน บ้านสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ที่สาธารณะประโยชน์ในหมู่บ้าน การที่กำหนดให้สมาชิกได้ร่วมกันปฏิบัติงานนี้ เพราะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะมีความสมัครสมานสามัคคีในหมู่สมาชิกด้วยกัน ผลหรือรายได้ที่เกิดจากงานรวมอาจพิจารณาแบ่งปันกันในกลุ่มสมาชิกที่ร่วมปฏิบัติงาน หรืออาจรวบรวมเป็นเงินรายได้ของกลุ่มเพื่อใช้ประโยชน์ด้านสวัสดิการ นันทนาการ บำเพ็ญประโยชน์สาธารณะและอื่นๆ

3) กิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร

กิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร หมายถึง การปฏิบัติที่เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาจากการร่วมดำเนินงานที่สำคัญๆ นอกจากการปฏิบัติงานในงานหรือโครงการ ดังนี้

(1) การจดบันทึกการปฏิบัติงานและกิจกรรม

การจดบันทึกเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อยูวเกษตรกร ยูวเกษตรกรสามารถใช้สิ่งที่จดบันทึกไว้เป็นแนวทางในการเรียนรู้ข้อดีและข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรมของตน กิจกรรมการจดบันทึกจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของการวางแผนงานล่วงหน้า การปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย การจัดทำรายงานการประชุมของกลุ่มยูวเกษตรกรและการบันทึกทะเบียนประวัติหรือข้อมูลอื่นๆ ที่สำคัญของกลุ่ม โดยในการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรจะมีสมุดบันทึกการปฏิบัติงานและกิจกรรม สำหรับให้ยูวเกษตรกรได้ใช้เพื่อฝึกหัดการจดบันทึกด้วย

(2) การประชุมกลุ่มยูวเกษตรกร

การประชุมกลุ่มยูวเกษตรกรเป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของกลุ่มยูวเกษตรกร เพื่อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับแผนงาน รายละเอียดของการดำเนินงานและกิจกรรม สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรจะมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็น และการเรียนรู้การยอมรับเหตุผลของส่วนรวม ซึ่งเป็นการฝึกทักษะความเป็นผู้นำด้านหนึ่งให้กับยูวเกษตรกร โดยปกติกลุ่มยูวเกษตรกรจะมีการประชุมกันประมาณเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อให้การดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกรเกิดความต่อเนื่องขึ้น การประชุมของกลุ่มยูวเกษตรกร โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ภาค คือ

2.1) ภาคบริหารงาน สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร จะทำการตกลงกันเกี่ยวกับรายละเอียดของการดำเนินงานบริหารจัดการ แผนงาน และกิจกรรมของกลุ่ม อาจมีการนัดหมายหรือมอบหมายความรับผิดชอบของการทำงานตลอดจนการระดมความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่างๆ ที่จะเป็นแนวทางพัฒนาหรือแก้ไขปัญหากลุ่มยูวเกษตรกร

2.2) ภาคความรู้ สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรจะได้รับการถ่ายทอดความรู้วิชาการด้านต่างๆ ทั้งการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคม ที่อยู่ในความต้องการหรือความสนใจของกลุ่ม วิทยากรผู้ถ่ายทอดความรู้อาจเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ที่ปรึกษายูวเกษตรกร สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เชิญมา ซึ่งความรู้ทางด้านวิชาการอาจเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันกับวาระการประชุมในภาคการบริหารงาน สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกรได้

2.3) ภาคบันเทิง สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรจะมีส่วนร่วมกันทางด้าน นันทนาการต่างๆ เช่น การร้องเพลง การเล่นเกมเข้าจังหวะ และการเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการ ผ่อนคลายจากการประชุมในภาคการบริหารงานและภาคความรู้ต่างๆ

4) วิธีการจัดประชุมกลุ่มยูวเกษตรกร

การประชุมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกลุ่มยูวเกษตรกรเพราะช่วยให้สมาชิก รู้จักและเข้าใจ การแสดงความคิดเห็น การยอมรับความคิดเห็นอย่างถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย ตลอดจนช่วยฝึกความเป็นผู้นำให้แก่สมาชิก

5) การฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร

การฝึกอบรมสมาชิกยูวเกษตรกรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา ความรู้ ทักษะและความสามารถของยูวเกษตรกร โดยเนื้อหาหรือหัวข้อการฝึกอบรมควรจะเป็น ความรู้หรือประสบการณ์ที่ยูวเกษตรกรยังขาดหรือไม่เคยรู้ การฝึกอบรมความรู้ขั้นพื้นฐานต่างๆ ทั้ง ทางด้านการเกษตรและด้านอื่นๆที่จำเป็นเหมาะสม จะดำเนินการได้ในโอกาสที่กลุ่มยูวเกษตรกรมี การประชุมในแต่ละเดือน สำหรับความรู้ที่เป็นวิชาการเฉพาะด้านในขั้นสูง หน่วยงานทางราชการ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการจัดให้ยูวเกษตรกรไปเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรต่างๆ ที่ เหมาะสม

6) การสัมมนายูวเกษตรกรผู้นำ

การสัมมนายูวเกษตรกรผู้นำเป็นการดำเนินงานพัฒนาสมาชิกกลุ่มยูว เกษตรกรที่เน้นหนักไปทางด้านสร้างลักษณะความเป็นผู้นำอย่างมีเหตุและผล ฝึกให้รู้จักการคิด วิเคราะห์สถานการณ์ ยูวเกษตรกรจะมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและฝึกปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น นอกจากนี้แล้วยังได้ข้อสรุปหรือผลที่เกิดจากความคิดร่วมกันของยูวเกษตรกร ที่อาจนำไปเป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรโดยส่วนรวม วิธีการดำเนินงานจำเป็นต้องคัดเลือก ยูวเกษตรกรที่มีวุฒิภาวะทางด้านความคิดที่เท่าเทียมกันเข้าร่วมในการสัมมนา โดยอาศัยหลักการ พิจารณาจากประสบการณ์พื้นฐานของยูวเกษตรกร สำหรับประเด็นของการสัมมนาจะต้องได้มา จากความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งอาจเป็นปัญหาที่เร่งด่วนหรือหัวข้อที่ไม่ใช่ปัญหาแต่อยู่ในความ สนใจและขอบเขตที่ยูวเกษตรกรจะสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างละเอียดชัดเจน

7) การชุมนุมยูวเกษตรกร

การชุมนุมยูวเกษตรกรหรือการเข้าค่ายยูวเกษตรกร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อสมาชิกและที่ปรึกษายูวเกษตรกรประจำกลุ่มที่ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและมีผลงานดีเด่น ใน รอบปีที่ผ่านมา โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ

(1) ให้ที่ปรึกษาและสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรมีโอกาสแสดงผลงานดีเด่น แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

(2) ให้ที่ปรึกษาและสมาชิกกลุ่มยุทธกรได้รับการถ่ายทอดความรู้
เพิ่มพูนประสบการณ์ ด้านวิชาการ ด้านสังคม และด้านอื่นๆ

(3) เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รักความสามัคคี
ช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

8) การประกวดผลงาน

ในกลุ่มยุทธกรนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่สมาชิกกลุ่มยุทธกร
ต้องทำคือ “งาน” ซึ่งอาจเป็นงานด้านการเกษตร เกษกิจเกษตร ที่ทุกคนจะต้องเลือกปฏิบัติเป็นของ
ตนเองและแยกต่างหากจากผู้ปกครองตามข้อกำหนด การปรับปรุงงานของสมาชิกกลุ่มยุทธ
กรจะไม่ได้ดีขึ้น หากขาดการกระตุ้นการจัดประกวดผลงานจะช่วยให้สมาชิกปรับปรุงงานให้ดี
ขึ้น สมาชิกจะได้รับความรู้ มีประสบการณ์ ตลอดจนมีกำลังใจในการทำงาน ช่วยปลูกฝังความรัก
ความสามัคคี รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งการประกวดผลงานนี้อาจจัดได้หลายระดับ เช่น ระดับ
กลุ่ม ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ

การประกวดผลงานนี้ ควรจัดเฉพาะผลงานที่ได้จากการทำงานของสมาชิกอย่าง
แท้จริง เช่น สมาชิกส่วนใหญ่ปลูกผัก ก็อาจจะจัดให้มีการประกวดการปลูกผัก โดยเริ่มให้คะแนน
ตั้งแต่การเตรียมดิน การปลูก การบำรุงรักษา ตลอดจนผลผลิตที่ได้รับ อย่างไรก็ตามก่อนที่จะมีการ
ประกวดผลงาน ควรแนะนำให้สมาชิกได้ฝึกปฏิบัติงานให้ถูกหลักวิชาและหลักเกณฑ์ก่อนจึงค่อย
วางแผนให้มีการประกวดผลงาน

9) การแข่งขันสาธิต

การแข่งขันสาธิต เป็นกิจกรรมอันหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะช่วยฝึกให้
สมาชิกรู้จักถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น กล่าวปรากฏตัวต่อหน้ากลุ่มคน การสาธิตที่กล่าวถึงนี้ เป็นการ
สาธิตวิธีการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งผู้แสดงจะต้องอธิบายประกอบการแสดงขั้นตอนต่างๆเรื่อยไป
จนจบ โดยให้ออกาสผู้ชมได้ซักถามหรือช่วยแสดงประกอบบ้างในบางกรณี สมาชิกกลุ่มยุทธ
กรทุกคนควรหาโอกาสแสดงสาธิตเพื่อฝึกหัดตนเอง การแข่งขันสาธิตเป็นกิจกรรมที่ควร
สนับสนุนและจัดการแข่งขันได้หลายระดับ

10) การแข่งขันการตัดสินใจ

เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ใช้ความรู้ความชำนาญที่ได้จาก
การทำงานมาใช้ในการแข่งขัน เป็นการฝึกให้ได้รับความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้นอีก ฝึกให้รู้จักใช้
สมอง การตัดสินใจแก้ปัญหา มีความสังเกตถี่ถ้วน การแข่งขันการตัดสินใจนี้สมาชิกยุทธกร
จะต้องเปรียบเทียบแล้วตัดสินใจพร้อมทั้งให้เหตุผลว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี สิ่งของใดก็ตามที่ใช้เป็น
วัตถุในการแข่งขันตัดสินนั้นจะต้องคัดมาหลายๆตัวอย่าง เพื่อให้สมาชิกเปรียบเทียบ การจัดแข่งขัน
ตัดสินในวันประชุมประจำเดือนจะช่วยให้สมาชิกได้ทั้งความรู้ และความสนุกเพลิดเพลินไปในตัวด้วย

11) การทัศนศึกษา

เป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความรู้อะไรและประสบการณ์ด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การทำงานของสมาชิก และเป็นการเพิ่มประสบการณ์ด้านความรู้รอบตัว สมาชิกมีโอกาสศึกษาและเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวและต่างท้องถิ่น การจัดทำทัศนศึกษาแต่ละครั้งต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้แน่นอน และสัมพันธ์กับงานของสมาชิกและแผนงานประจำปีของกลุ่ม อาจจะเป็นการทัศนศึกษาดูงานของสมาชิกในกลุ่มเดียวกัน หรือทัศนศึกษาดูงานของสมาชิกกลุ่มข้างเคียง

12) การแสดงนิทรรศการ

เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อแสดงผลงานความสำเร็จของสมาชิกและกลุ่มในรอบปีเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานของกลุ่มเยาวชนกรแก่ประชาชนทั่วไป การแสดงนิทรรศการอาจจะจัดขึ้นเป็นการภายในกลุ่มเดียวกันหรืออาจจะจัดแสดงร่วมกับงานเทศกาลอื่นๆ

13) การประกวดผลงานเยาวชนกรดีเด่น

การประกวดเยาวชนกรเป็นการวัดผลการปฏิบัติงานและกิจกรรมของเยาวชนกรเพื่อคัดเลือกผู้ที่ประสบความสำเร็จที่มีความมานะพยายามที่สุดแล้วประกาศเกียรติคุณให้การยกย่องสรรเสริญ เป็นตัวอย่างแก่การดำเนินงานเยาวชนกรทั่วไป ซึ่งจะทำให้เกิดการแข่งขัน การสร้างผลงานเยาวชนกรที่ดีขึ้นไปเรื่อยๆ อันจะส่งผลต่อการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนกรโดยส่วนรวมต่อไป การดำเนินงานประกวดคัดเลือกผลงานเยาวชนกรดีเด่นนี้มีเป็นประจำทุกปีปีละ 3 ระดับคือ ระดับจังหวัด ระดับเขต และระดับประเทศ ประเภทของการประกวดมี 3 ประเภท คือกลุ่มเยาวชนกร สมาชิกกลุ่มเยาวชนกร และที่ปรึกษาเยาวชนกร

14) การทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์

เพื่อกระตุ้นเตือนสมาชิกกลุ่มเยาวชนกรทุกคนระลึกเสมอว่า กลุ่มเยาวชนกรเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น เพราะสมาชิกกลุ่มเยาวชนกรอาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงร่วมใจช่วยกันพัฒนาสาธารณประโยชน์ต่างๆ ให้สวยงาม เป็นระเบียบ เจริญก้าวหน้า การทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์นอกจากจะช่วยพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ยังช่วยฝึกให้สมาชิกรู้จักการเสียสละ การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ และช่วยกันประชาสัมพันธ์งานกลุ่มเยาวชนกรให้เป็นที่รู้จักแก่ประชาชนในท้องถิ่น การทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์จึงนับได้ว่ามีความสำคัญซึ่งกลุ่มเยาวชนกรทุกกลุ่มควรกำหนดไว้ในแผนงานประจำปี

4.3 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับงานกลุ่มเยาวชนกร

กลุ่มเยาวชนกรจะดำเนินไปด้วยดี ประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายนั้นจะต้องได้รับความสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย กลุณิ ศรีมงคล (2542: 56-58)

ได้สรุปบทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับงานกลุ่มยูวเกษตรกรได้ดังนี้

1) บทบาทของเจ้าหน้าที่

(1) ส่งเสริมและเผยแพร่เพื่อจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกร ตลอดจนช่วยปรับปรุงกลุ่มยูวเกษตรกรให้เจริญก้าวหน้า

(2) เผยแพร่งานประชาสัมพันธ์งานยูวเกษตรกรให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จัก

(3) แนะนำ ช่วยเหลือสมาชิก ที่ปรึกษา เช่น ช่วยจัดหาเอกสาร วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการแนะนำทางวิชาการด้วยการบรรยายหรือจัดหาวิทยากรไปบรรยายให้ความรู้ในวันประชุมประจำเดือน และในโอกาสอื่นๆ

(4) ร่วมกับที่ปรึกษา สมาชิก วางแผนงานประจำปี และกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกร

(5) เยี่ยมเยียนติดตามผลงานของสมาชิกยูวเกษตรกร เข้าร่วมการประชุมประจำเดือนเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ไขปัญหาต่างๆ

(6) ประสานงานกับเจ้าหน้าที่วิชาการของส่วนราชการอื่นๆ เพื่อนำวิชาการไปเผยแพร่สู่สมาชิกยูวเกษตรกร

(7) จัดอบรมสมาชิกเกี่ยวกับการดำเนินงานและวิชาการบางอย่างตามความต้องการของสมาชิก

(8) ร่วมกับที่ปรึกษา สมาชิก จัดกิจกรรมต่างๆ

2) บทบาทของที่ปรึกษายูวเกษตรกร

(1) ร่วมกับเจ้าหน้าที่ สมาชิก วางโครงการและดำเนินงานตามโครงการของกลุ่ม

(2) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือสมาชิกยูวเกษตรกรในการทำงาน ทำสมุดบันทึกและกิจกรรมต่างๆ

(3) ให้คำแนะนำในการดำเนินการประชุม ตลอดจนช่วยเป็นวิทยากรผู้บรรยายการประชุมในบางโอกาส

(4) เยี่ยมเยียนผู้ปกครองและสมาชิกเพื่อทำความคุ้นเคย ชี้แจงทำความเข้าใจถึงความสำคัญของงานกลุ่มยูวเกษตรกร วิธีดำเนินงาน ตลอดจนให้คำแนะนำช่วยเหลือแก้ปัญหารการทำงาน of สมาชิก

(5) ติดต่อการประสานงานระหว่างสมาชิก เจ้าหน้าที่และผู้ปกครอง

(6) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานกลุ่มยูวเกษตรกร

3) บทบาทของสมาชิกยูวเกษตรกร

(1) ทำงานและช่วยจัดบันทึกการทำงานตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

(2) ร่วมกับคณะกรรมการสภายูวเกษตรกรวางโครงการประจำปีและจัดกิจกรรมต่างๆของกลุ่มตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่และที่ปรึกษา

(3) เลือกตั้งคณะกรรมการสภายูวเกษตรกร

(4) ให้ความช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกตามโอกาสอันสมควร

(5) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานกลุ่มยูวเกษตรกรเพื่อให้ได้รับการสนับสนุน

4) บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

โรงเรียนมีส่วนช่วยเหลือการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรเป็นอย่างมาก หากโรงเรียนได้ช่วยสนับสนุนและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกยูวเกษตรกร เช่น ช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่การดำเนินงาน จัดสิ่งของรางวัลมอบในโอกาสที่กลุ่มยูวเกษตรกร จัดให้มีการแข่งขันและประกวดต่างๆ ให้ที่ดินเพื่อให้สมาชิกได้ร่วมกันทำกิจกรรม ก็จะเป็นแรงกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนตั้งใจปฏิบัติงานและปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

5) บทบาทของผู้ปกครอง

(1) ช่วยสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่การทำงานตามโครงการ เช่น ให้ยืมที่ดิน เงินทุน เพื่อซื้อวัสดุในการปฏิบัติงานและกิจกรรมต่างๆ

(2) จัดให้สมาชิกทำงานแยกเป็นสัดส่วนจากผู้ปกครอง เพื่อฝึกให้สมาชิกรู้จักรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม เรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดความภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง

การดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรในประเทศไทย สามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานที่คล้ายกับการดำเนินงานยูวเกษตรกรในปัจจุบัน เคยมีปรากฏมาแล้วในประเทศไทยเมื่อปี 2446 โดยเริ่มส่งเสริมให้เยาวชนมีใจรักการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลังจากนั้นได้พัฒนาต่อยอดและขยายผลไปยังพื้นที่จังหวัดต่างๆในประเทศ ภายใต้การดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการจัดตั้งวัตถุประสงค์และสัญลักษณ์ที่ชัดเจน มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องและ กิจกรรมเพื่อให้งานการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดต่างๆมา กำหนดประเด็นการดำเนินงานของยูวเกษตรกร ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่ของสมาชิก และกิจกรรมในการดำเนินงาน

5. การดำเนินงานยูวเกษตรกรในจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปาง โดยกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัด ได้ดำเนินงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร ตามนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร จากรายงานสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ประจำปี พ.ศ. 2557 พบว่า กลุ่มยูวเกษตรกร

จังหวัดลำปาง มี 96 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 2,988 คน ดังตารางที่ 1 (สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง, 2557)

โดยมีโครงการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรประจำปี 2557 คือ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร กิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร (ขั้นบ่มเพาะ) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรเรียนรู้กระบวนการกลุ่มและฝึกปฏิบัติงานเกษตรขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยกิจกรรม

1. การประชุมกลุ่มเกษตรกรประจำเดือน ประกอบด้วย เนื้อหาวิชา การเปิด-ปิดประชุมคณะกรรมการสภาเกษตรกร การประชุมกลุ่มภาคความรู้ ภาคธุรกิจ และภาคอื่นเรื่อง
2. การฝึกปฏิบัติงานปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และเคหกิจเกษตร ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาควบคู่กัน 2 กลุ่มวิชาคือ
 - 2.1 กลุ่มวิชาที่ 1 การฝึกปฏิบัติงานรวมกลุ่มหรือกลุ่มย่อยและงานส่วนบุคคล
 - 2.2 กลุ่มวิชาที่ 2 การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และเคหกิจเกษตร
3. การจัดบันทึกการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรม ได้แก่ การฝึกปฏิบัติงานรวมกลุ่มหรือกลุ่มย่อย งานส่วนบุคคล และกิจกรรมการจัดประชุมกลุ่มประจำเดือน ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาการทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และการบันทึกผลการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรม

ตารางที่ 2.1 ทะเบียนกลุ่มเกษตรกร ปี 2557 ของจังหวัดลำปาง

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร			
	จำนวนกลุ่ม	สมาชิก (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
เมืองลำปาง	10	117	190	367
เกาะคา	8	106	101	207
แจ้ห่ม	14	248	254	502
เถิน	10	192	209	401
ห้างฉัตร	4	21	44	65
แม่ทะ	11	117	114	231
งาว	4	73	65	138
วังเหนือ	8	119	117	236
สบปราบ	2	36	37	73
แม่พริก	6	113	80	193

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

อำเภอ	กลุ่มยูวเกษตรกร			
	จำนวนกลุ่ม	สมาชิก (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
เสริมงาม	8	165	160	325
แม่เมาะ	7	84	69	153
เมืองปาน	4	53	104	157
รวม 13 อำเภอ	96	1,444	1,544	2,988

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง, 2557

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 เพศ

ฉกัทร ก้านนท่ (2555: 80) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน กรณีศึกษากลุ่มยูวเกษตรกรโรงเรียนบ้านทุ่งคล้า ตำบลบุงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนมีสัดส่วนของเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 51.0 และร้อยละ 49.0) เพียงเล็กน้อย อาจเนื่องมาจากนักเรียนชายในโรงเรียนบุงคล้าให้ความสนใจกับอาชีพการเกษตรมากกว่านักเรียนหญิง อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าสัดส่วนของนักเรียนหญิงให้ความสนใจกับการทำการเกษตรก็มีจำนวนสูงเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับธิดาวดี เหลืองธน โภค (2546: 36) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 57 เป็นเพศชาย เช่นเดียวกับ วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 31) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี พบว่า ยูวเกษตรกร ร้อยละ 63.4 เป็นเพศชาย และร้อยละ 36.6 เป็นเพศหญิง และคุณเด็ยว วงศ์ภักดี (2536: 35) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า สมาชิกกลุ่มที่ศึกษามีทั้งสองเพศในสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 50.0 เป็นเพศชาย และร้อยละ 50.0 เป็นเพศหญิง การที่สมาชิกเท่ากันทั้งสองเพศเกิดจากการสุ่ม

6.2 อายุ

กฐิน ศรีมงคล (2542: 27) ได้ให้ความหมายว่า เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 10-25 ปี เหล่านี้โดยธรรมชาติแล้วและอารมณ์แล้วชอบการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรม ดังนั้น วิธีการส่งเสริม การเกษตรที่มีประสิทธิภาพและได้ผลก็คือ วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม หรือเรียกกลุ่มเยาวชนเกษตร โดย นครินทร์ บุญกอแก้ว (2536:159) ศึกษาความต้องการของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตร ในจังหวัด ศรีสะเกษ พบว่า สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรในจังหวัดศรีสะเกษ มีอายุโดยเฉลี่ย 19 ปี ดังนั้นใน การตัดสินใจดำเนินกิจกรรมต่างๆยังต้องอาศัยผู้ปกครองและที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำ

คุณเดี๋ย วรงค์ศักดิ์ (2536: 33) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ของกลุ่มเยาวชนเกษตรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า อายุของสมาชิกเยาวชนเกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 20 อยู่ใน ช่วง 20-21 ปี รองลงมา ร้อยละ 19.5 คือ 18-19 ปี และร้อยละ 17.0 อายุ 16-17 ปี เช่นเดียวกับ ปวีต ถมยาวิทย์ (2528: 90-91) ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเยาวชนเกษตร จังหวัด กาญจนบุรี พบว่า สมาชิกเยาวชนเกษตรในกลุ่มที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่จะมีอายุ 15-19 ปี และวีระชัย เข้มวงษ์ (2546: 32) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของ สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรจังหวัดราชบุรี พบว่าสมาชิกเยาวชนเกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 27.3 อายุ 16-20 ปี

6.3 ระดับการศึกษา

ฉันทิร ก้านนท์ (2555: 80) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม เยาวชนเกษตรในโรงเรียน กรณีศึกษากลุ่มเยาวชนเกษตรโรงเรียนบ้านทุ่งคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สมาชิกเยาวชนเกษตรส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เช่นเดียวกับ ธิดาวดี เหลืองธน โภก (2546: 37) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ การมีส่วนร่วมของสมาชิกเยาวชนเกษตรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า ระดับการศึกษาของ สมาชิกเยาวชนเกษตรในโรงเรียนร้อยละ 23.1 และ 21.7 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และปีที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับ คุณเดี๋ย วรงค์ศักดิ์ (2536: 33) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการ ดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ระดับการศึกษาของสมาชิกกลุ่ม ส่วน ใหญ่ (ร้อยละ 57) ศึกษาในระดับ ป.6 หรือเทียบเท่า และ นครินทร์ บุญกอแก้ว (2536:159) ศึกษาความ ต้องการของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรในจังหวัด ศรีสะเกษจบการศึกษาภาคบังคับโดยสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรดีเด่น มีการศึกษาต่อในระดับ มัธยมศึกษาในระบบโรงเรียน ขณะที่สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกำลังพัฒนาเมื่อจบการศึกษาภาค บังคับแล้ว จะไม่ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาในระบบโรงเรียน แต่ใช้ระบบการศึกษานอก โรงเรียนและการฝึกวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่สามารถส่งบุตรหลานให้เรียนใน ระดับสูงได้ สาเหตุ มาจากความยากจนประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งหน้าที่ที่ต้อง

รับผิดชอบในชุมชน จึงมีการอพยพแรงงานไปต่างจังหวัด จึงทำให้สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร บางส่วนอพยพแรงงานไปต่างจังหวัดตามผู้ปกครองด้วย

6.4 ระยะเวลาการเข้ามาเป็นสมาชิก

วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 32) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพ เกษตรของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรจังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 52.2 มีอายุการเป็นสมาชิกกลุ่ม ระหว่าง 2-3 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ คุณเด็ย วงศ์ภักดิ์ (2536: 40) ศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ระยะเวลา ของการของการเป็นสมาชิกของยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 51.5 จะเข้าร่วมกลุ่มยูวเกษตรกรเป็น เวลา 1-2 ปี ส่วน ปวิต ถมยาวิทย์ (2528: 57) ศึกษาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มยูว เกษตรกร จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ในกลุ่มที่ประสบความสำเร็จจะมีอายุการเป็นสมาชิก 2 ปีขึ้นไป เพราะสมาชิกเข้าใจวัตถุประสงค์และเน้นความสำคัญของการเป็นสมาชิกยูวเกษตรกรคิดเป็นร้อยละ 70.67 และ ฅภัทร ก้านนท์ (2555: 80) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม ยูว เกษตรกรในโรงเรียน กรณีศึกษากลุ่มยูวเกษตรกร โรงเรียนบ้านทุ่งคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนมากเพียงจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มประมาณ 1 ปี

6.5 เหตุผลที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก

ฅภัทร ก้านนท์ (2555: 80) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม ยูวเกษตรกรในโรงเรียน กรณีศึกษากลุ่มยูวเกษตรกร โรงเรียนบ้านทุ่งคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม เพราะต้องการความรู้ เช่นเดียวกับ วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 32) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความ ต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรจังหวัดราชบุรี พบว่าสมาชิก ยูวเกษตรกรร้อยละ 55.9 ต้องการความรู้เพื่อไปประกอบอาชีพการเกษตร รองลงมาร้อยละ 15.5 ต้องการมีส่วนร่วมกิจกรรมเกษตรกับเพื่อนสมาชิก ร้อยละ 9.3 ต้องการงบประมาณสนับสนุน ร้อยละ 6.8 ต้องการส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง และร้อยละ 6.2 ชอบในอาชีพเกษตรและต้องการ มีรายได้เพิ่มขึ้น

6.6 การประกอบอาชีพของครอบครัว

นิจวรรณ จรุงจิรัฐติกาล (2546:180) ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานและความ ต้องการของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรดีเด่นและกลุ่มยูวเกษตรกรกำลังพัฒนาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มยูวเกษตรกรดีเด่นสมาชิกมีพื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือนโดยเฉลี่ย 12.4 ไร่ โดยมี รายได้เงินสดของครัวเรือนจากภาคการเกษตร เฉลี่ย 28,135.20 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีรายได้ จากกิจกรรมยูวเกษตรกรซึ่งแยกตามประเภทกิจกรรม คือ รายได้จากกิจกรรมกลุ่มรวมที่เป็นเงินสด เฉลี่ย 13.38 บาทต่อปี รายได้จากกิจกรรมกลุ่มย่อยเป็นเงินสดเฉลี่ย 34.86 บาทต่อปี รายได้จาก

กิจกรรมส่วนบุคคลที่เป็นเงินสดเฉลี่ย 181.42 บาทต่อปี และมีรายได้เงินสดของครัวเรือนจากนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 37,361 บาทต่อครัวเรือนต่อปี สำหรับสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์กำลังพัฒนาพบว่าสมาชิกยุทธศาสตร์มีพื้นที่ทำการเกษตรของครัวเรือนโดยเฉลี่ย 11.8 ไร่ โดยมีรายได้เงินสดของครัวเรือนจากภาคการเกษตรเฉลี่ย 22,835 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีรายได้จากกิจกรรมยุทธศาสตร์ซึ่งแยกตามประเภทกิจกรรม คือ รายได้จากกิจกรรมกลุ่มรวมที่เป็นเงินสดเฉลี่ย 42.30 บาทต่อปี รายได้จากกิจกรรมกลุ่มย่อยเป็นเงิน 7.09 บาทต่อปี รายได้จากกิจกรรมส่วนบุคคลที่เป็นเงินสดเฉลี่ย 876.62 บาทต่อปี และมีรายได้เงินสดของครัวเรือนจากนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 37,361 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และ วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 32) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยุทธศาสตร์ ร้อยละ 36.6 ครอบครัวยุทธศาสตร์ประกอบอาชีพทำสวน รองลงมาร้อยละ 32.3 คือทำนา ร้อยละ 16.8 ทำนาควบคู่กับทำไร่และทำสวน และร้อยละ 14.3 ทำไร่

6.7 ผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่ม

ผ่องพรรณ ชัยสาร (2541: 53-54) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านผลตอบแทนจากการเข้าร่วมโครงการที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กฐิน ศรีมงคล (2542: 53-54) ได้กล่าวว่าการที่ยุทธศาสตร์มีผลตอบแทนหรือรายได้ที่เกิดจากงานรวมอาจรวบรวมเป็นเงินรายได้ของกลุ่มหลังจากที่แบ่งปันให้สมาชิกแล้ว ซึ่งรายได้นี้จะช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้ และการศึกษาของ จำเนียร ช่วงโชติ (2558:57) กล่าวว่า กลุ่มทุกกลุ่มจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรด้านการเงินเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการดำเนินงานของกลุ่มที่จะทำให้สามารถดำเนินงานได้อย่างรวดเร็วสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เช่นเดียวกับธิดาวดี เหลืองธนะ โภค (2546:72-74) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกยุทธศาสตร์ในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกยุทธศาสตร์ที่ได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มมากจะมีส่วนร่วมในงานยุทธศาสตร์มากกว่าสมาชิกยุทธศาสตร์ที่ได้รับผลตอบแทนจากการทำงานรวมกลุ่มน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกยุทธศาสตร์เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ไม่มีรายได้อื่นใด เมื่อได้รับผลตอบแทนจากการทำงานรวมกลุ่มของงานยุทธศาสตร์ทำให้ตัวสมาชิกเองเกิดความภาคภูมิใจ มีรายได้ที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

6.8 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

สรารุณี ช่างถม (2543: 47-50) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธศาสตร์จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาแสดงว่า สมาชิกยุทธศาสตร์ดีเด่นและสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์กำลังพัฒนา ได้รับการสนับสนุนหรือมีความคิดเห็นที่ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านครัวเรือนในเรื่องการประสานงานระหว่างกลุ่มกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนมากเป็นอันดับหนึ่ง

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นครินทร์ บุญกอแก้ว (2536: 161) ที่พบว่าสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ในจังหวัดศรีสะเกษส่วนใหญ่มีความต้องการให้ครัวเรือนและชุมชนในท้องถิ่น ช่วยประสานงาน กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพราะสมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุน้อยการติดต่อ ประสานงาน หรือการจัดทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลภายนอก จะต้องอาศัยและได้รับการพิจารณาจาก ผู้ปกครองก่อน ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนของการจัดตั้งกลุ่ม (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2555) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมยศ พุ่มหว่า (2524 :80) ที่พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของสมาชิก กลุ่มยุวเกษตรกรจังหวัดสระบุรี มีปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองในเรื่องการสนับสนุนช่วยเหลือเงินด้าน เงินทุนจากผู้ปกครอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร จะเป็น กิจกรรมหรือโครงการที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติจริง รวมทั้งผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร มีรายได้ต่ำ จึงไม่มีการสนับสนุนด้านเงินทุน

6.9 การได้รับการสนับสนุนจากที่ปรึกษา

ณภัทร ก้านนท (2555: 80) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียน กรณีศึกษากลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนบ้านทุ่งคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของครู ที่ปรึกษาต่อการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในระดับมาก โดยครูที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการ ทำกิจกรรม เช่นเดียวกับ ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546:72-74) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียน ร้อยละ 67.5 ได้พบปะพูดคุยหรือได้รับคำแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องงานยุวเกษตรกรจากครูที่ปรึกษา ที่เหลือร้อยละ 32.5 ไม่เคยได้พบปะหรือได้นับคำแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องงานยุวเกษตรกรจากครู ที่ปรึกษา เนื่องจากสมาชิกไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและครูที่ปรึกษาไม่เปิดโอกาสให้สมาชิก ได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับ ดุจเดี่ยว วงศ์ภักดี (2536:41) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ ความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.0 ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่และครูที่ปรึกษา

6.10 การได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน

ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546:72-74) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ สมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกที่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร มากจะมีส่วนร่วมในงานยุวเกษตรกรมากกว่าสมาชิกยุวเกษตรกรที่ได้รับการสนใจจากผู้บริหารน้อย และจากการศึกษาของ ณภัทร ก้านนท (2555: 80) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ สมาชิกกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียน กรณีศึกษากลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนบ้านทุ่งคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นต่อการได้รับ

การสนับสนุนจากทางโรงเรียนในระดับดีมาก โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านความรู้แก่กลุ่มและการสนับสนุนด้านการเงิน

6.11 ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม

ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 48-52) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มร้อยละ 72.9 มีกิจกรรมการจดบันทึก และร้อยละ 27.1 ไม่มีกิจกรรมการจดบันทึก ร้อยละ 87.7 มีกิจกรรมการเข้าค่ายและร้อยละ 12.3 ไม่มีกิจกรรมการเข้าค่าย ร้อยละ 74.7 มีกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ร้อยละ 46.2

6.12 ความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม

ดุจเดี่ยว วงศ์ภักดี (2536: 45) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 65.5 มีความรู้ทางการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาร้อยละ 25.5 มีความรู้ทางการเกษตรอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกับ ปวีต ถมยาวิทย์ (2536: 90-91) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มยูวเกษตรกรจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรมีความรู้ด้านวิชาการเกษตรและเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ วีระชัย เข้มวงษ์ (2546: 33) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรจังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ด้านการปลูกพืชร้อยละ 65.8 รองลงมาเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 24.2 และอื่นๆ ได้แก่ ประมง แปรรูป เคหกิจเกษตร การตลาด ร้อยละ 10 และศิริจรยา เครือวิริยะพันธ์ (2529: 85) ศึกษาเรื่องการยอมรับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกยูวเกษตรกร ในจังหวัดราชบุรี พบว่าสมาชิกยูวเกษตรกรได้รับความรู้ทางการเกษตรเรื่องการปลูกผักมากที่สุด

6.13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม

ปวีต ถมยาวิทย์ (2536: 50) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มยูวเกษตรกรจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกลุ่มยูวเกษตรกร

6.14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่ม

ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546: 71) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นว่าอยากให้สมาชิกทุกคนมีส่วนช่วยเหลือในการทำงาน โดยการจัดแบ่งหน้าที่นั้นอาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดแบ่งหน้าที่ให้มีความเท่าเทียมกัน มีการจัดตารางเวร ส่วนสมาชิกผู้หญิงควรช่วยทำงานให้มากขึ้น หากมีผู้ไม่ให้ความร่วมมือ ควรมีการลงโทษ และควรจัดหาสมาชิกเพิ่มเติม

6.15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มของสมาชิก

ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546:71) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก ยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกทุกคนควรร่วมมือกัน มีส่วนร่วมเสนอ และออกความคิดเห็นเพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงในการทำงาน และในเรื่องระยะเวลาการดำเนินงาน นั้นควรเพิ่มเวลาให้มากขึ้นหรือมีการจัดฝึกในช่วงปิดภาคเรียน เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์

6.16 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยุวเกษตรกร

ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค (2546:72-74) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ สมาชิก ยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรมีส่วนร่วมใน กิจกรรมกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการวางแผนมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการวางแผน มีครูที่ปรึกษาคอยให้คำชี้แนะในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการวางแผนจึงมีมากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนมี โอกาสได้ปฏิบัติงานในภาคสนามจริง จึงมีโอกาสพบปะพูดคุยและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติงาน รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือกับเพื่อนสมาชิกมากกว่า รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือหลังจากการปฏิบัติงานยุวเกษตรกรแล้วครูที่ปรึกษาจะเปิดโอกาสให้ สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานหรือสรุปผลการดำเนินงานลงในสมุดบันทึกแล้วส่ง ครูที่ปรึกษาและสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับน้อยกว่า การมีส่วนร่วมอื่นๆเนื่องจากการดำเนินงานมีสมาชิกบางส่วนไม่ให้ความร่วมความร่วมมือ เท่าที่ควร ทำให้การได้รับผลตอบแทนจากการทำงานร่วมกลุ่มจึงไม่เท่ากัน สมาชิกเหล่านั้นรู้สึกไม่ พอใจในการแบ่งปันผลตอบแทน เช่นเดียวกับ ฅภัทร ก้านนท์ (2555: 83) ศึกษาการมีส่วนร่วมใน การดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียน กรณีศึกษากลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนบ้าน พุงคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอห่มสีก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของ สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมปลูกผัก การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเพาะเห็ด การเลี้ยงกบ การทำปุ๋ยหมัก การเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งการมีส่วน ร่วมในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม สมาชิกยุวเกษตรกร 1 คน สามารถมีส่วนร่วมได้มากกว่า 1 กิจกรรม เพราะสมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปลูกผัก จึงทำให้สมาชิกมีความรู้เรื่องการปลูก ผักมากและมีส่วนร่วมในการเลี้ยงปลาด้วย ทั้งนี้อาจแสดงให้เห็นว่า จากความรู้ทางการเกษตร หลังจากทำกิจกรรม สมาชิกมีความรู้เรื่องการประมงน้อย ซึ่งทำให้สมาชิกมีความอยากรู้เพิ่มขึ้น และสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการวางแผน ดังนั้นจึงควรมีการสนับสนุนให้สมาชิกมีภาวะความเป็นผู้นำมากขึ้น รู้จักการ วางแผนในการทำงานและต้องมีการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้องให้มากขึ้นด้วย

จากแนวคิดและทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของยุวเกษตรกรนั้น จะมีผลต่อความสำเร็จในกิจกรรมต่างๆของกลุ่มยุวเกษตรกร และการมีส่วนร่วมของยุวเกษตรกรนั้น อาจจะมีผลมาจากหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานกลุ่ม ซึ่งผลการวิจัยนี้คาดว่าจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดลำปาง เพื่อเป็นการปรับปรุง การวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มให้มีกิจกรรมอย่างหลากหลาย ต่อเนื่อง และยั่งยืน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดลำปาง เป็นการศึกษาที่ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ตามระเบียบวิธีวิจัย รายละเอียดมีดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ สมาชิกยุวเกษตรกรในจังหวัดลำปางที่ได้ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาในกลุ่มยุวเกษตรกร (ชั้นบ่มเพาะ) ตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาในกลุ่มยุวเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ 2557 ในจังหวัดลำปางซึ่งมีจำนวน 13 อำเภอ อำเภอละ 1 กลุ่ม กลุ่มละ 15 ราย รวม 195 ราย ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดโดยไม่มี การสุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

2.1.1 แบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายปิด (closed-ended question) และคำถามแบบปลายเปิด (open-ended question) เพื่อสอบถามยุวเกษตรกร โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคคล ด้านเศรษฐกิจและข้อมูลด้านสังคม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกยุวเกษตรกรในกิจกรรมของกลุ่ม

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร

2.1.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานยุวเกษตรกร โดยใช้เครื่องมือคือ ประเด็นเพื่อวิเคราะห์ SWOT Analysis ในการสนทนากลุ่มสมาชิกและครูที่ปรึกษา (วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค)

2.2 การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในลักษณะการใช้แบบสอบถามสำหรับสอบถาม
 ยูวเกษตรกร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.2.1 ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) แนวคิดและทฤษฎี
 เกี่ยวกับกลุ่ม (2) แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม (3) การดำเนินงานยูวเกษตรกรในประเทศไทย
 (4) การดำเนินงานยูวเกษตรกรในจังหวัดลำปาง (5) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการ
 สร้างแบบสอบถาม

2.2.2 การสร้างแบบสอบถาม โดยนำผลการศึกษาค้นคว้ามากำหนดประเด็นใน
 การสร้างแบบสอบถามได้องค์ประกอบของแบบสอบถาม

2.2.3 การตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อให้การวิจัยมีความ
 ถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา
 ตรวจสอบความเหมาะสมและให้คำแนะนำแก้ไข

2.2.4 ทดสอบแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบ (pretest)
 กับยูวเกษตรกรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 20 ราย นำผลการสอบถาม
 ไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา
 (coefficient of alpha หรือ cronbach's alpha) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปผลการทดสอบ
 มีดังนี้

- 1) ระดับการได้รับการสนับสนุนในการดำเนินงานยูวเกษตรกร
 มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.857
- 2) ระดับความรู้ที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร
 มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.842
- 3) ระดับแหล่งความรู้ทางการเกษตรที่ยูวเกษตรกรได้รับ
 มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.899
- 4) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในกิจกรรมของกลุ่ม
 มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.890
- 5) ระดับความคิดเห็นในการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร
 มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.791
- 6) ระดับของปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร
 มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.852

ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า 0.8 ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงผ่านเกณฑ์การยอมรับได้ตามที่ Jump, N (1975, อ้างถึงใน พวงผกา วรรณะปกรณ์, 2556) ได้เสนอเกณฑ์การยอมรับสำหรับงานวิจัยเชิงสำรวจไว้ว่าค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่ามากกว่าและเท่ากับ 0.7

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 วิธีดังนี้

3.1 การเก็บข้อมูลจากสมาชิกยูวเกษตรกร โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบพบกันโดยตรงระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตของแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ช่วยวิจัยได้เข้าใจและกระจ่างชัดในเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและตรงตามวันเวลาที่กำหนด

3.2 การสนทนากลุ่มสมาชิกยูวเกษตรกรและครูที่ปรึกษา จำนวน 20 คน เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การดำเนินงานยูวเกษตรกร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 อธิบายลักษณะของข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการจัดอันดับ

4.2 การแปลความหมาย ระดับการได้รับการสนับสนุน ความรู้ แหล่งความรู้ การมีส่วนร่วม ความคิดเห็น และปัญหา เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร ใช้หลักเกณฑ์ในการวัดคืออันดับมาตรฐาน กำหนดช่วงการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ โดยมีการให้คะแนนดังนี้

คะแนน 1	หมายถึง	น้อยที่สุด
คะแนน 2	หมายถึง	น้อย
คะแนน 3	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 4	หมายถึง	มาก
คะแนน 5	หมายถึง	มากที่สุด

ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= \frac{4}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

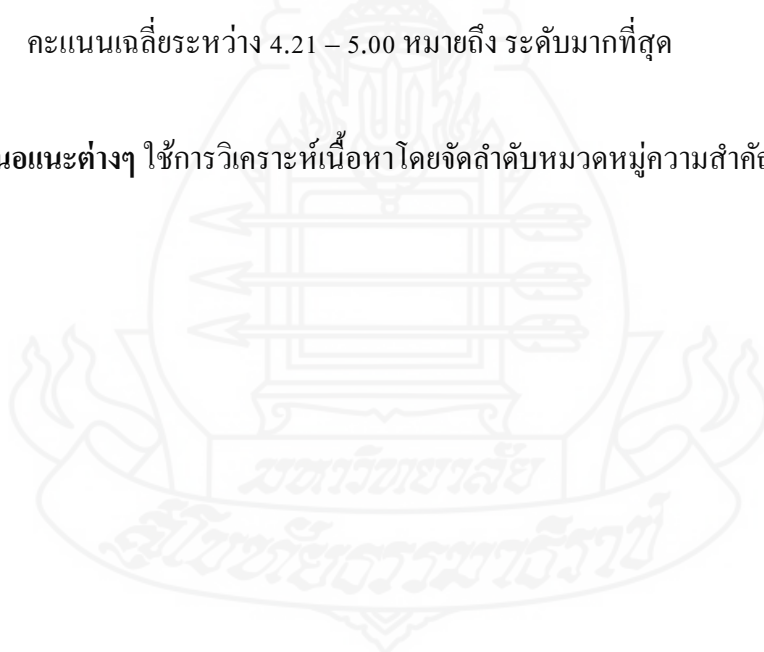
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

4.4 ข้อเสนอแนะต่างๆ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยจัดลำดับหมวดหมู่ความสำคัญแบบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน
จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมของ
สมาชิกยูวเกษตรกร

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกร

ตอนที่ 3 ความรู้ แหล่งความรู้และความคิดเห็นในการดำเนินงานของ
กลุ่มยูวเกษตรกร

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร

ตอนที่ 5 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางการพัฒนา
กลุ่มยูวเกษตรกร

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมของ
สมาชิกยูวเกษตรกร

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

ข้อมูลลักษณะบุคคลของสมาชิกยูวเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา จำนวนปีที่ เป็นสมาชิก เหตุผลที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร บทบาทหน้าที่ของ
สมาชิก การประกอบอาชีพของครอบครัว ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดลำปาง

N= 195

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	105	53.8
หญิง	90	46.2
2. อายุ (ปี)		
10 - 12	33	16.9
13 - 15	88	45.2
16 - 18	74	37.9
ค่าสูงสุด = 18 ปี	ค่าต่ำสุด = 10 ปี	ค่าเฉลี่ย = 14.64 ปี
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.981 ปี		
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา ปีที่ 4	6	3.2
ประถมศึกษา ปีที่ 5	10	5.1
ประถมศึกษา ปีที่ 6	17	8.7
มัธยมศึกษา ปีที่ 1	13	6.7
มัธยมศึกษา ปีที่ 2	42	21.5
มัธยมศึกษา ปีที่ 3	30	15.4
มัธยมศึกษา ปีที่ 4	40	20.5
มัธยมศึกษา ปีที่ 5	26	13.3
มัธยมศึกษา ปีที่ 6	11	5.6
4. จำนวนปีที่ เป็นสมาชิกกลุ่ม (ปี)		
1	55	28.2
2	78	40.0
3	62	31.8
ค่าสูงสุด = 3 ปี	ค่าต่ำสุด = 1 ปี	ค่าเฉลี่ย = 2.04 ปี
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.056 ปี		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N= 195

ข้อมูลด้านบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. เหตุผลที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร(*)		
ต้องการความรู้	150	76.9
ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	171	87.7
เพื่อนชักชวน	116	59.5
อาจารย์ที่ปรึกษาชักชวน	155	79.5
6. บทบาทหน้าที่ของสมาชิก		
ประธาน	13	6.7
รองประธาน	13	6.7
เลขานุการ	13	6.7
ปฏิคม	13	6.7
เหรัญญิก	13	6.7
สมาชิก	130	66.5
7. การประกอบอาชีพของครอบครัว (*)		
เกษตรกรรม	141	72.3
ค้าขาย	90	46.2
รับจ้าง	135	69.2
ข้าราชการ	3	1.5

(* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.1 มีดังนี้

1.1.1 เพศ สมาชิกเยาวชนเกษตรกรมีส่วนเกี่ยวข้องเท่ากันคือ ร้อยละ 53.8 เป็นเพศชาย และร้อยละ 46.2 เป็นเพศหญิง

1.1.2 อายุ สมาชิกเยาวชนเกษตรกรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 45.2) มีอายุระหว่าง 13-15 ปี รองลงมา ร้อยละ 37.9 มีอายุระหว่าง 16-18 ปี และร้อยละ 16.9 มีอายุระหว่าง 10-12 ปี โดย สมาชิกเยาวชนเกษตรกรมีอายุสูงสุด 18 ปีและต่ำสุด 10 ปี อายุเฉลี่ย 14.64 ปี

1.1.3 ระดับการศึกษา สมาชิกยูวเกษตรกรร้อยละ 21.5 ศึกษาอยู่ในมัธยมศึกษาปีที่ 2 และร้อยละ 20.5 ศึกษาในมัธยมศึกษาปีที่ 4 รองลงมาร้อยละ 15.4 ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 13.3 กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 8.7 กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 5.6 กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 5.1 กำลังศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และมีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 3.2 ศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.1.4 จำนวนปีที่เป็สมาชิกกลุ่ม สมาชิกยูวเกษตรกรร้อยละ 40.0 เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 2 ปี สมาชิกยูวเกษตรกรร้อยละ 31.8 เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 3 ปี และร้อยละ 28.2 เป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว 1 ปี

1.1.5 เหตุผลที่เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.7) ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รองลงมาร้อยละ 79.5 อาจารย์ที่ปรึกษาชักชวน ร้อยละ 76.9 ต้องการความรู้และร้อยละ 59.5 เพื่อนชักชวน

1.1.6 บทบาทหน้าที่ของสมาชิก สมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนส่วนมาก (ร้อยละ 66.5) มีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่ม และมีร้อยละ 6.7 มีตำแหน่ง ประธาน รองประธาน เลขานุการ ปฏิคม และเหรัญญิก

1.1.7 การประกอบอาชีพของครอบครัว สมาชิกยูวเกษตรกร ร้อยละ 72.3 ครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมาร้อยละ 69.2 ประกอบอาชีพรับจ้าง ถัดมาร้อยละ 46.2 ประกอบอาชีพค้าขายและสมาชิกยูวเกษตรกรส่วนน้อยเพียงร้อยละ 1.5 ครอบครัวประกอบอาชีพรับราชการ

1.2 สภาพเศรษฐกิจของสมาชิกยูวเกษตรกร

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจของสมาชิกยูวเกษตรกร ประกอบด้วย การได้รับเงินมาโรงเรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2 และการได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.2 สภาพเศรษฐกิจของสมาชิกยูวเกษตรกร

N=195			
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. การได้รับเงินมาโรงเรียน (บาท)			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30	47	24.1	
31 - 45	78	39.9	
46 - 60	55	28.3	
มากกว่าหรือเท่ากับ 61	15	7.7	
ค่าสูงสุด = 70 บาท	ค่าต่ำสุด = 20 บาท	ค่าเฉลี่ย = 42.67 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 13.328 บาท

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.2 มีดังนี้

1.2.1 การได้รับเงินมาโรงเรียน สมาชิกยูวเกษตรกร ร้อยละ 39.9 ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละ 31-45 บาท ร้อยละ 28.3 ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละ 46-60 บาท ร้อยละ 24.1 ได้รับเงินมาโรงเรียนน้อยกว่าวันละ 30 บาท และมีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 7.7) ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละมากกว่า 61 บาท

1.2.2 การได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ตารางที่ 4.3 การได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มของสมาชิก

N=195			
การได้รับผลตอบแทน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	
1. ผลตอบแทนที่ได้รับ			
ได้รับ	123	63.1	
ไม่ได้รับ	72	36.9	
2. การได้รับเงินตอบแทนจากการทำงาน (บาท)			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50	28	22.7	
51 - 90	34	27.6	
91 - 130	41	33.3	
131-170	15	12.2	
มากกว่าหรือเท่ากับ 171	5	4.2	
ค่าสูงสุด = 250 บาท	ค่าต่ำสุด = 20 บาท	ค่าเฉลี่ย = 58.02 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 57.157 บาท

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.3 มีดังนี้

การได้รับผลตอบแทนจากการทำงานของงานของกลุ่มสมาชิก พบว่า สมาชิกส่วนมาก (ร้อยละ 63.1) ได้รับผลตอบแทนจากการทำงานของงานกลุ่มของสมาชิก มีเพียงร้อยละ 36.9 ที่ไม่ได้รับผลตอบแทนจากการทำงานของงาน

ผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำงานของงาน สมาชิกกลุ่มร้อยละ 33.34 ได้รับเงินตอบแทนจากการทำงานของงาน 91-130 บาท ร้อยละ 27.64 ได้รับเงินตอบแทนจากการทำงานของงาน 51-90 บาท ร้อยละ 22.76 ได้รับเงินตอบแทนจากการทำงานของงานน้อยกว่า 50 บาท ร้อยละ 12.20 ได้รับเงินตอบแทนจากการทำงานของงาน 131-170 บาทและมีสมาชิกกลุ่มเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 4.06) ได้รับเงินตอบแทนจากการทำงานของงานมากกว่า 171 บาท

1.3 สภาพทางสังคม

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนเกี่ยวกับปัจจัยด้านสังคมของสมาชิกยูวเกษตรกร ประกอบด้วย การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา การได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน ระดับความรู้ที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม และแหล่งได้รับความรู้ทางการเกษตร รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

1.3.1 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.4 การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

ประเด็น	ระดับการสนับสนุน (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. ผู้ปกครองให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมของกลุ่ม	4 (2.1)	117 (60.0)	48 (24.6)	24 (12.3)	2 (1.0)	2.50 (0.776)	น้อย
2. ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการทำกิจกรรมกลุ่ม	5 (2.6)	120 (61.5)	42 (21.5)	22 (11.3)	6 (3.1)	2.51 (0.846)	น้อย
3. ผู้ปกครองสนับสนุนให้การประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรอง	14 (7.2)	97 (49.7)	64 (32.8)	16 (8.2)	4 (2.1)	2.48 (0.827)	น้อย

N=195

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

N=195

ประเด็น	ระดับการสนับสนุน (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
4. ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการ เข้าร่วมสมาชิกกลุ่มผู้ปกครอง	9 (4.6)	93 (47.8)	73 (37.4)	17 (8.7)	3 (1.5)	2.55 (0.781)	น้อย
5. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในงาน และกิจกรรมของกลุ่มผู้ปกครอง	16 (8.2)	97 (49.7)	59 (30.3)	18 (9.2)	5 (2.6)	2.48 (0.870)	น้อย
เฉลี่ยรวม						2.50 (0.820)	น้อย

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.4 มีดังนี้

การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของกลุ่มในภาพรวม ผู้ปกครองให้การสนับสนุนต่อการดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.50) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า มีการสนับสนุนน้อยทุกประเด็น ได้แก่ ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมสมาชิกกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.55) ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการทำกิจกรรมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.51) ผู้ปกครองให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.50) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในงานและกิจกรรมของกลุ่มผู้ปกครอง (ค่าเฉลี่ย 2.48) และผู้ปกครองสนับสนุนให้การประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรอง (ค่าเฉลี่ย 2.48)

1.3.2 การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา

ตารางที่ 4.5 การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา

N=195

ประเด็น	ระดับการสนับสนุน (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. ครูที่ปรึกษามีการเข้าเยี่ยมชมเขียน การทำงานของกลุ่ม	1 (0.5)	1 (0.5)	34 (17.4)	103 (52.8)	56 (28.8)	4.09 (0.723)	มาก
2. ครูที่ปรึกษามีการถ่ายทอด ความรู้สู่สมาชิกกลุ่ม	0 (0.0)	1 (0.5)	34 (17.4)	122 (62.6)	38 (19.5)	4.01 (0.626)	มาก
3. ครูที่ปรึกษามาเข้าร่วมประชุม ประจำเดือน	0 (0.0)	1 (0.5)	57 (29.2)	101 (51.8)	36 (18.5)	3.88 (0.715)	มาก
4. ครูที่ปรึกษาให้ความสนใจพา ไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	0 (0.0)	2 (1.0)	59 (30.3)	101 (51.8)	33 (16.9)	3.85 (0.701)	มาก
5. ครูที่ปรึกษามีการติดตามงาน การให้คำแนะนำในการนำ ความรู้ที่ได้รับไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	0 (0.0)	1 (0.5)	52 (26.7)	109 (55.9)	33 (16.9)	3.89 (0.669)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.95 (0.687)	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.5 มีดังนี้

การได้รับสนับสนุนจากครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานของกลุ่มในภาพรวมครูที่ปรึกษาให้การสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.95) และเมื่อพิจารณาการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษาในแต่ละประเด็น พบว่าครูที่ปรึกษาให้การสนับสนุนในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ครูที่ปรึกษามีการเข้าเยี่ยมชมเขียนการทำงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.09) ครูที่ปรึกษามีการถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิกกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.01) ครูที่ปรึกษามีการติดตามงาน การให้คำแนะนำในการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.89) ครูที่ปรึกษามาเข้าร่วมประชุม ประจำเดือน (ค่าเฉลี่ย 3.88) และ ครูที่ปรึกษาให้ความสนใจพาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 3.85)

1.3.3 การได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียน

ตารางที่ 4.6 การได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน

N=195

ประเด็น	ระดับการสนับสนุน (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1 การสนับสนุนด้านการเงิน						3.16 (0.686)	ปานกลาง
1.1 โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรมของ กลุ่มผู้เกษตรกร	1 (0.5)	1 (0.5)	34 (17.4)	103 (52.8)	56 (28.8)	3.21 (0.657)	ปานกลาง
1.2 โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่เป็น การเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มผู้เกษตรกร	2 (1.0)	34 (17.4)	103 (52.9)	55 (28.2)	1 (0.5)	3.10 (0.715)	ปานกลาง
2 การสนับสนุนด้านความรู้						3.20 (0.732)	ปานกลาง
2.1 สนับสนุนการเรียนรู้ด้านการทำ การเกษตรแก่กลุ่มผู้เกษตรกร	3 (1.5)	25 (12.8)	88 (45.1)	75 (38.5)	4 (2.1)	3.27 (0.767)	ปานกลาง
2.2 มีการฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่ม ทักษะ ประสิทธิภาพ เกี่ยวกับ งานด้านเกษตรกรรม	3 (1.5)	25 (12.8)	87 (44.6)	77 (39.5)	3 (1.5)	3.27 (0.760)	ปานกลาง
2.3 การสนับสนุนประสานเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตรในการถ่ายทอดความ และเทคโนโลยีแก่กลุ่มผู้เกษตรกร	0 (0.0)	38 (19.5)	111 (56.9)	45 (23.1)	1 (0.5)	3.05 (0.668)	ปานกลาง
3 การสนับสนุนด้านอื่นๆ						3.05 (0.758)	ปานกลาง
3.1 การจัดสรรพื้นที่ เพื่อการดำเนิน กิจกรรมของกลุ่มผู้เกษตรกร	2 (1.0)	33 (16.9)	85 (43.6)	70 (35.9)	5 (2.6)	3.22 (0.791)	ปานกลาง
3.2 การนำผู้เกษตรกรไปทัศนศึกษา เพื่อเสริมประสิทธิภาพและเพิ่มพูน ความรู้	2 (1.0)	41 (21.0)	102 (52.3)	50 (25.6)	0 (0.0)	3.03 (0.714)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

N=195

ประเด็น	ระดับการสนับสนุน (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.3 การประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมงานของกลุ่มยูวเกษตรกร	2 (1.0)	63 (32.3)	84 (43.1)	46 (23.6)	0 (0.0)	2.89 (0.769)	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม						3.13 (0.730)	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.6 มีดังนี้

การได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียนต่อการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร ในภาพรวมการสนับสนุนจากทางโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย 3.13) และเมื่อพิจารณาการสนับสนุนจากโรงเรียนในแต่ละประเด็น พบว่าโรงเรียนให้การสนับสนุนในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการทำการเกษตรแก่กลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.27) การสนับสนุนการฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มทักษะประสบการณ์ เกี่ยวกับงานด้านเกษตรกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.27) การจัดสรรพื้นที่เพื่อการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.22) การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.21) การจัดกิจกรรมที่เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.10) การสนับสนุนประธานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีแก่กลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.05) การนำยูวเกษตรกรไปทัศนศึกษาเพื่อเสริมประสบการณ์และเพิ่มพูนความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.03) การประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมงานของกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.89)

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกร

การมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมซึ่งจะแบ่งเป็นงานส่วนบุคคล งานกลุ่มย่อย และงานรวม การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

2.1 การมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในการทำกิจกรรม

ตารางที่ 4.7 การมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในการทำกิจกรรม

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1.งานส่วนบุคคล						3.53 (0.676)	มาก
1.1 การปลูกพืชผักสวนครัว	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	105 (53.8)	90 (46.2)	4.46 (0.500)	มากที่สุด
1.2 การเลี้ยงสัตว์	0 (0.0)	23 (11.8)	89 (45.7)	80 (41.0)	3 (1.5)	3.32 (0.698)	ปานกลาง
1.3 การทำนา/การปลูกพืชไร่	2 (1.0)	18 (9.2)	91 (46.7)	80 (41.0)	4 (2.1)	3.34 (0.717)	ปานกลาง
1.4 กิจกรรมแปรรูป	2 (1.0)	32 (16.4)	90 (46.2)	69 (35.4)	2 (1.0)	3.19 (0.753)	ปานกลาง
1.5 การจัดบันทึกกิจกรรม	1 (0.5)	23 (11.8)	79 (40.5)	91 (46.7)	1 (0.5)	3.35 (0.712)	ปานกลาง
2.งานกลุ่มย่อย						3.26 (0.788)	ปานกลาง
2.1 การปลูกพืชผักสวนครัว	4 (2.1)	31 (15.9)	79 (40.5)	78 (40.0)	3 (1.5)	3.23 (0.808)	ปานกลาง
2.2 การเลี้ยงสัตว์	1 (0.5)	29 (14.9)	84 (43.1)	77 (39.5)	4 (2.1)	3.28 (0.757)	ปานกลาง
2.3 การทำนา/การปลูกพืชไร่	4 (2.0)	24 (12.3)	83 (42.6)	82 (42.1)	2 (1.0)	3.28 (0.770)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

N=195

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มาก ที่สุด		
2.4 กิจกรรมแปรรูป	2 (1.0)	29 (14.9)	86 (44.1)	73 (37.4)	5 (2.6)	3.26 (0.777)	ปานกลาง
2.5 การจดบันทึกกิจกรรม	7 (3.6)	24 (12.3)	84 (43.1)	76 (39.0)	4 (2.0)	3.24 (0.828)	ปานกลาง
3.งานรวม						3.46 (0.734)	มาก
3.1 การเข้าร่วมการประชุม	0 (0.0)	23 (11.8)	82 (42.1)	86 (44.1)	4 (2.0)	3.36 (0.715)	ปานกลาง
3.2 การร่วมดูแลผลผลิตทางการเกษตร เช่น รดน้ำ ใส่ปุ๋ย	1 (0.5)	25 (12.8)	74 (37.9)	82 (42.1)	13 (6.7)	3.42 (0.817)	มาก
3.3 การร่วมบำเพ็ญกิจกรรมสาธารณะ ประโยชน์	0 (0.0)	29 (14.9)	77 (39.5)	81 (41.5)	8 (4.1)	3.35 (0.784)	ปานกลาง
3.4 การประชาสัมพันธ์งาน กลุ่มยูวเกษตรกร	0 (0.0)	23 (11.8)	93 (47.7)	74 (37.9)	5 (2.6)	3.31 (0.710)	ปานกลาง
3.5 การจดบันทึกกิจกรรม	0 (0.0)	0 (0.0)	55 (28.2)	111 (56.9)	29 (14.9)	3.87 (0.644)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.42 (0.733)	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.7 มีดังนี้

การมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในการทำกิจกรรมในภาพรวมทั้งหมดสมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.42) เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นแต่ละด้าน พบว่า

1. ด้านงานส่วนบุคคล สมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.53) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ การปลูกพืชผักสวนครัว (ค่าเฉลี่ย 4.46) และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 4 ประเด็น ได้แก่ การจดบันทึกกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.35) การทำนา/การปลูกพืชไร่ (ค่าเฉลี่ย 3.34) การเลี้ยงสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 3.32) และกิจกรรมแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 3.19)

2. ด้านงานกลุ่มย่อย สมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.26) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การทำนา/การปลูกพืชไร่ (ค่าเฉลี่ย 3.28) การเลี้ยงสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 3.28) กิจกรรมแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 3.26) การจดบันทึกกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.24) และการปลูกพืชผักสวนครัว (ค่าเฉลี่ย 3.23)

3. ด้านงานรวม สมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.46) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ การจดบันทึกกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.87) และการร่วมดูแลผลผลิตทางการเกษตร เช่น รดน้ำ ใส่ปุ๋ย (ค่าเฉลี่ย 3.42) และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ การเข้าร่วมการประชุม (ค่าเฉลี่ย 3.36) การร่วมบำเพ็ญกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 3.35) และการประชาสัมพันธ์งานกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.23)

2.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในการดำเนินงาน

ตารางที่ 4.8 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

N=195							
ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน						3.57 (0.921)	มาก
1.1 ส่วนร่วมในการกำหนด กฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม	14 (7.2)	36 (18.5)	56 (28.6)	77 (39.5)	12 (6.2)	3.19 (1.040)	ปานกลาง
1.2 ส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ ในการดำเนินกิจกรรม	7 (3.6)	16 (8.2)	60 (30.8)	95 (48.7)	17 (8.7)	3.51 (0.899)	มาก
1.3 ส่วนร่วมในการกำหนดแผนกิจกรรม ของกลุ่ม	1 (0.5)	20 (10.3)	68 (34.8)	94 (48.2)	12 (6.2)	3.49 (0.782)	มาก
1.4 ส่วนร่วมในการวางแผนการทำ กิจกรรมของกลุ่ม	10 (5.1)	3 (1.5)	15 (7.7)	92 (47.2)	75 (38.5)	4.12 (0.987)	มาก
1.5 ส่วนร่วมในการวางแผนการบริหาร การดำเนินงานกลุ่ม	24 (12.3)	14 (7.2)	31 (15.9)	84 (43.1)	42 (21.5)	3.54 (0.899)	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N=195

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มาก ที่สุด		
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน						3.52 (0.892)	มาก
2.1 ส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือคัดเลือก คณะกรรมการกลุ่ม	0 (0.0)	1 (0.5)	29 (14.9)	99 (50.8)	66 (33.8)	4.18 (0.691)	มาก
2.2 ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม	0 (0.0)	8 (4.2)	25 (12.8)	96 (49.2)	66 (33.8)	4.13 (0.786)	มาก
2.3 ส่วนร่วมในการเข้าอบรมการสัมมนา ในหลักสูตรการเกษตร	12 (6.2)	47 (24.1)	84 (43.1)	40 (20.4)	12 (6.2)	2.96 (0.971)	ปานกลาง
2.4 ส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการการ ถ่ายทอดความรู้	19 (9.7)	11 (5.6)	54 (27.7)	100 (51.4)	11 (5.6)	3.37 (1.025)	ปานกลาง
2.5 ส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลการ ประชุมสภาชุมชน	12 (6.2)	46 (23.6)	89 (45.6)	32 (16.4)	16 (8.2)	2.97 (0.989)	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์						3.64 (0.883)	มาก
3.1 ส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการ ดำเนินกิจกรรม	0 (0.0)	75 (38.5)	57 (29.2)	44 (22.6)	19 (9.7)	3.04 (1.002)	ปานกลาง
3.2 ส่วนร่วมในการนำผลผลิตของกลุ่ม ไปจำหน่าย	2 (1.0)	8 (4.1)	82 (42.1)	88 (45.1)	15 (7.7)	3.54 (0.741)	มาก
3.3 ส่วนร่วมในการแบ่งปันผลกำไรที่ได้ จากการดำเนินงานกลุ่ม	0 (0.0)	14 (7.2)	72 (36.9)	58 (29.7)	51 (26.2)	3.90 (1.007)	มาก
3.4 ส่วนร่วมในการศึกษาดูงานนอก สถานที่	11 (5.6)	2 (1.0)	38 (19.5)	90 (46.2)	54 (27.7)	3.89 (1.007)	มาก
3.5 ส่วนร่วมในการร่วมประกวดกลุ่ม ชุมชนระดับจังหวัด	0 (0.0)	15 (7.7)	44 (22.5)	92 (47.2)	44 (22.6)	3.85 (0.860)	มาก

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

N=195

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มาก ที่สุด		
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล						3.43 (0.895)	มาก
4.1 ส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงคุณภาพงาน	10 (5.1)	18 (9.2)	90 (46.2)	57 (29.2)	20 (10.3)	3.30 (0.956)	ปานกลาง
4.2 ส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ การทำกิจกรรมกลุ่ม	1 (0.5)	6 (3.2)	95 (48.7)	74 (37.9)	19 (9.7)	3.53 (0.734)	มาก
4.3 ส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผล การดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่ม	0 (0.0)	18 (9.2)	76 (39.0)	60 (30.8)	41 (21.0)	3.64 (0.917)	มาก
4.4 ส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัด สำหรับประเมินผล	9 (4.6)	43 (22.1)	75 (38.5)	52 (26.6)	16 (8.2)	3.12 (0.996)	ปานกลาง
4.5 ส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น เกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม	0 (0.0)	31 (15.9)	45 (23.1)	100 (51.3)	19 (9.7)	3.55 (0.874)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.54 (0.898)	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.8 มีดังนี้

การมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในการวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล ในภาพรวมทั้งหมดสมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54) เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นแต่ละด้าน พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน สมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.57) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ ส่วนร่วมในการวางแผนการทำกิจกรรมของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.12) ส่วนร่วมในการวางแผน การบริหารการดำเนินงานกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.54) ส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.51) ส่วนร่วมในการกำหนดแผนกิจกรรมของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.49) และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.19)

2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.18) และส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.13) และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการการถ่ายทอดความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.37) ส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลการประชุมสมาชิกยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.97) และส่วนร่วมในการเข้าอบรมสัมมนาในหลักสูตรการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.96)

3.การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ สมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ ส่วนร่วมในการแบ่งปันผลกำไรที่ได้จากการดำเนินงานกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.90) ส่วนร่วมในการศึกษาคุณงานนอกสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 3.89) ส่วนร่วมในการร่วมประกวดกลุ่มยูวเกษตรกรระดับจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 3.85) ส่วนร่วมในการนำผลผลิตของกลุ่มไปจำหน่าย (ค่าเฉลี่ย 3.54) และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.04)

4.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.64) ส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.55) ส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะการทำกิจกรรมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.53) และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพงาน (ค่าเฉลี่ย 3.30) ส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดสำหรับประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 3.12)

ตอนที่ 3 ความรู้ แหล่งความรู้และความคิดเห็นในการดำเนินงานของกลุ่ม ยูวเกษตรกร

3.1 ความรู้ของสมาชิกยูวเกษตรกรด้านการเกษตร

การศึกษาความรู้ของสมาชิกยูวเกษตรกรหลังจากร่วมกิจกรรมกลุ่ม ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 ระดับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร

N=195

ประเด็น	ระดับความรู้ที่ได้รับ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1.ด้านการเกษตร (พืช)						3.62 (0.820)	มาก
1.1การเตรียมดิน	2 (1.0)	8 (4.1)	51 (26.1)	98 (50.3)	36 (18.5)	3.81 (0.819)	มาก
1.2ขั้นตอนการขยายพันธุ์หรือการปลูก	1 (0.5)	9 (4.6)	76 (39.0)	76 (39.0)	33 (16.9)	3.67 (0.828)	มาก
1.3ระยะเวลาในการปลูกพืช	2 (1.0)	14 (7.2)	53 (27.2)	94 (48.2)	32 (16.4)	3.72 (0.860)	มาก
1.4การดูแลรักษา	5 (2.6)	13 (6.7)	52 (26.7)	98 (50.2)	27 (13.8)	3.66 (0.890)	มาก
1.5การกำจัดวัชพืช	1 (0.5)	12 (6.2)	54 (27.7)	104 (53.3)	24 (12.3)	3.71 (0.781)	มาก
1.6การป้องกันโรคและแมลง	1 (0.5)	14 (7.2)	75 (38.5)	73 (37.4)	32 (16.4)	3.62 (0.861)	มาก
1.7การเก็บเกี่ยวผลผลิต	0 (0.0)	12 (6.1)	69 (35.4)	101 (51.8)	13 (6.7)	3.59 (0.708)	มาก
1.8การถนอมอาหารและการแปรรูป	4 (2.1)	34 (17.4)	92 (47.2)	59 (30.2)	6 (3.1)	3.15 (0.814)	ปานกลาง
2.ด้านการเกษตร (สัตว์)						2.82 (0.823)	ปานกลาง
2.1พันธุ์สัตว์	9 (4.6)	57 (29.2)	98 (50.3)	30 (15.4)	1 (0.5)	2.78 (0.778)	ปานกลาง
2.2อาหารสัตว์	8 (4.1)	63 (32.3)	84 (43.1)	35 (17.9)	5 (2.6)	2.83 (0.862)	ปานกลาง
2.3การจัดการดูแล	7 (3.6)	50 (25.6)	95 (48.8)	41 (21.0)	2 (1.0)	2.9 (0.862)	ปานกลาง
2.4โรคของสัตว์	4 (2.1)	76 (38.9)	78 (40.0)	36 (18.5)	1 (0.5)	2.76 (0.790)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

N=195

ประเด็น	ระดับความรู้ที่ได้รับ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.ด้านกิจกรรมกลุ่ม						3.63 (0.830)	มาก
3.1 ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	1 (0.5)	4 (2.1)	55 (28.2)	79 (40.5)	56 (28.7)	3.95 (0.836)	มาก
3.2 การวางแผนและแก้ไขปัญหา	1 (0.5)	12 (6.2)	70 (35.9)	94 (48.2)	18 (9.2)	3.59 (0.847)	มาก
3.3 การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ	0 (0.0)	18 (9.2)	64 (32.8)	84 (43.1)	29 (14.9)	3.64 (0.847)	มาก
3.4 การเป็นผู้นำ	1 (0.5)	14 (7.2)	65 (33.3)	100 (51.3)	15 (7.7)	3.58 (0.758)	มาก
3.5 การพูด การสื่อสาร	7 (3.6)	16 (8.2)	60 (30.8)	95 (48.7)	17 (8.7)	3.51 (0.899)	มาก
3.6 การกล้าแสดงออก	2 (1.0)	17 (8.7)	77 (39.5)	85 (43.6)	14 (7.2)	3.47 (0.795)	มาก
4.ด้านกลุ่มยูวเกษตรกร						3.76 (0.887)	มาก
4.1 ความหมายของยูวเกษตรกร	1 (0.5)	24 (12.3)	50 (25.7)	86 (44.1)	34 (17.4)	3.66 (0.925)	มาก
4.2 ความสำคัญของยูวเกษตรกร	1 (0.5)	8 (4.1)	60 (30.8)	83 (42.6)	43 (22.0)	3.82 (0.841)	มาก
4.3 หน้าที่และความรับผิดชอบของยูวเกษตรกร	2 (1.0)	14 (7.2)	46 (23.6)	90 (46.2)	43 (22.0)	3.81 (0.897)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.46 (0.840)	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.9 มีดังนี้

ความรู้ที่ได้รับของสมาชิกยูวเกษตรกรหลังจากร่วมกิจกรรมกลุ่ม ในภาพรวมทั้งหมด สมาชิกยูวเกษตรกรมีความรู้หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.46) เมื่อพิจารณา แยกออกเป็นแต่ละด้าน พบว่า

1. ความรู้ทางการเกษตรด้านพืช สมาชิกยูวเกษตรกรมีความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.62) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีความรู้อยู่ในระดับมาก 7 ประเด็น ได้แก่ การเตรียมดิน (ค่าเฉลี่ย 3.62) ระยะเวลาในการปลูกพืช (ค่าเฉลี่ย 3.72) การกำจัดวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 3.71) ขั้นตอนการขยายพันธุ์พืชหรือการปลูก (ค่าเฉลี่ย 3.67) การดูแลรักษา (ค่าเฉลี่ย 3.66) การป้องกัน โรคและแมลง (ค่าเฉลี่ย 3.62) การเก็บเกี่ยวผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.59) และมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ การถนอมอาหารและการแปรรูป (ค่าเฉลี่ย 3.15)

2. ความรู้ทางการเกษตรด้านสัตว์ สมาชิกยูวเกษตรกรมีความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.82) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่ามีความรู้อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การจัดการดูแล (ค่าเฉลี่ย 2.90) อาหารสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 2.83) พันธุ์สัตว์ (ค่าเฉลี่ย 2.78) โรคของสัตว์ (ค่าเฉลี่ย 2.76)

3. ความรู้ทางการเกษตรด้านกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกยูวเกษตรกรมีความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่ามีความรู้อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.95) การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ (ค่าเฉลี่ย 3.64) การวางแผนและการแก้ไขปัญหา (ค่าเฉลี่ย 3.59) การเป็นผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 3.58) การพูดและการสื่อสาร (ค่าเฉลี่ย 3.51) การกล้าแสดงออก (ค่าเฉลี่ย 3.47)

4. ความรู้ด้านกลุ่มยูวเกษตรกร สมาชิกยูวเกษตรกรมีความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีความรู้อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความสำคัญของยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.82) หน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.81) ความหมายของยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.66)

3.2 แหล่งความรู้ของสมาชิกกลุ่ม

ตารางที่ 4.10 แหล่งความรู้ของสมาชิกยูวเกษตรกร

N=195

ประเด็น	ระดับความรู้ที่ได้รับ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มากที่สุด		
1.แหล่งความรู้จากสื่อแบบบุคคล						3.57 (0.812)	มาก
1.1 ครูที่ปรึกษา	0 (0.0)	2 (1.0)	19 (9.8)	103 (52.8)	71 (36.4)	4.25 (0.667)	มากที่สุด
1.2 เพื่อน	1 (0.5)	38 (19.5)	90 (46.2)	57 (29.2)	9 (4.6)	3.18 (0.818)	ปานกลาง
1.3 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	1 (0.5)	12 (6.1)	62 (31.8)	99 (50.8)	21 (10.8)	3.65 (0.774)	มาก
1.4 ผู้ปกครอง	4 (2.0)	30 (15.4)	82 (42.1)	66 (33.8)	13 (6.7)	3.28 (0.877)	ปานกลาง
1.5 ญาติพี่น้อง	2 (1.0)	52 (26.7)	61 (31.2)	59 (30.3)	21 (10.8)	3.23 (0.996)	ปานกลาง
1.6 อินเทอร์เน็ต	0 (0.0)	5 (2.6)	57 (29.2)	98 (50.3)	35 (17.9)	3.84 (0.742)	มาก
2. แหล่งความรู้จากสื่อแบบกลุ่ม						3.60 (0.805)	มาก
2.1 การประชุม	2 (1.0)	13 (6.7)	73 (37.4)	81 (41.5)	26 (13.4)	3.59 (0.840)	มาก
2.2 การฝึกอบรม	1 (0.5)	13 (6.7)	67 (34.4)	96 (49.2)	18 (9.2)	3.60 (0.769)	มาก
2.3 การดูงาน	0 (0.0)	8 (4.1)	65 (33.3)	95 (49.2)	26 (13.4)	3.72 (0.744)	มาก
2.4 การเข้าค่าย	4 (2.0)	21 (10.8)	62 (31.8)	92 (47.2)	16 (8.2)	3.49 (0.870)	มาก
3. แหล่งความรู้จากสื่อแบบมวลชน						3.56 (0.810)	มาก
3.1 หนังสือ	3 (1.5)	12 (6.2)	71 (36.4)	95 (48.7)	14 (7.2)	3.54 (0.781)	มาก
3.2 วารสาร	2 (1.0)	17 (8.7)	69 (35.4)	90 (46.2)	17 (8.7)	3.53 (0.814)	มาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

N=195

ประเด็น	ระดับความรู้ที่ได้รับ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
3.3 หนังสือพิมพ์	1 (0.5)	26 (13.3)	55 (28.2)	89 (45.7)	24 (12.3)	3.56 (0.891)	มาก
3.4 โทรศัพท์	0 (0.0)	14 (7.2)	66 (33.8)	97 (49.8)	18 (9.2)	3.61 (0.754)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.57 (0.809)	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.10 มีดังนี้

แหล่งความรู้ที่ได้รับของสมาชิกยูเนสโกกรรในภาพรวมทั้งหมดสมาชิกยูเนสโกกรร
ได้รับความรู้จากสื่อแบบบุคคล สื่อแบบกลุ่ม และสื่อแบบมวลชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.57)
เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นแต่ละสื่อ พบว่า

1. ความรู้ที่ได้รับจากสื่อแบบบุคคล สมาชิกยูเนสโกกรรได้รับความรู้ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.57) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่าได้รับความรู้ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น
ได้แก่ ครูที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.25) ได้รับความรู้ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ อินเทอร์เน็ต
(ค่าเฉลี่ย 3.84) และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.65) ได้รับความรู้ในระดับปานกลาง
3 ประเด็น ได้แก่ ผู้ปกครอง (ค่าเฉลี่ย 3.28) ญาติพี่น้อง (ค่าเฉลี่ย 3.23) และเพื่อน (ค่าเฉลี่ย 3.18)

2. ความรู้ที่ได้รับจากสื่อแบบกลุ่ม สมาชิกยูเนสโกกรรได้รับความรู้ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ได้รับความรู้ในระดับมากทุกประเด็น
ได้แก่ การดูงาน (ค่าเฉลี่ย 3.72) การฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 3.60) การประชุม (ค่าเฉลี่ย 3.59)
และการเข้าค่าย (ค่าเฉลี่ย 3.49)

3. ความรู้ที่ได้รับจากสื่อแบบมวลชน สมาชิกยูเนสโกกรรได้รับความรู้ในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ได้รับความรู้ในระดับมากทุกประเด็น
ได้แก่ โทรศัพท์ (ค่าเฉลี่ย 3.61) หนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 3.56) หนังสือ (ค่าเฉลี่ย 3.54) และวารสาร
(ค่าเฉลี่ย 3.53)

3.3 ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

ตารางที่ 4.11 ความรู้ของสมาชิกเยาวชนเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

N=195

ประเด็น	เฉลย	ผู้ตอบถูก		อันดับที่ถูก
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1.เยาวชนเกษตรกร คือเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 10-25ปี มีความสนใจด้านการเกษตร	ถูก	145	74.4	6
2.กลุ่มเยาวชนเกษตรกรมีเฉพาะกลุ่มใน โรงเรียนเท่านั้น (กลุ่มเยาวชนเกษตรกรมีทั้งกลุ่มใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน)	ผิด	130	66.7	10
3.เครื่องหมายของเยาวชนเกษตรกรไทยเป็นใบโคลเวอร์สีเขียว	ถูก	147	75.4	5
4. อักษร ก ในเครื่องหมายเยาวชนเกษตรกร เป็นคำย่อของ เกศ กมล กร กาย	ถูก	151	77.4	3
5.กิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรที่สำคัญคือการประชุม กลุ่มเยาวชนเกษตรกร(กิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรที่สำคัญคือ การจดบันทึกการปฏิบัติงานและการประชุมกลุ่มเยาวชนเกษตรกร)	ผิด	143	73.3	7
6. คณะกรรมการสภาเยาวชนเกษตรกรประกอบด้วย ประธาน และรองประธาน (ประกอบด้วยประธาน รองประธาน เลขานุการ,เหรัญญิก ปฏิคม)	ผิด	148	75.9	4
7. ที่ปรึกษาเยาวชนเกษตรกรต้องเป็น ครู ในโรงเรียนเท่านั้น (อาจเป็นบุคคลในท้องถิ่นที่สนใจงานเยาวชนเกษตรกร)	ผิด	132	67.7	9
8. งานเยาวชนเกษตรกรแบ่งเป็น งานส่วนบุคคล งานกลุ่มย่อย และงานรวม	ถูก	152	77.9	2
9.การแปรรูปอาหารไม่ใช่กิจกรรมของเยาวชนเกษตรกร (การแปรรูปเป็นกิจกรรมของเยาวชนเกษตรกร)	ผิด	141	72.3	8
10.เยาวชนเกษตรกรต้องมีสมุดบันทึกกิจกรรม	ถูก	171	87.7	1

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.11 มีดังนี้

ความรู้ของสมาชิกเยาวชนเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินการกลุ่มเยาวชนเกษตรกร เมื่อนำผลคะแนนมาพิจารณา พบว่า สมาชิกเยาวชนเกษตรกรมีความรู้จากข้อคำถามที่สมาชิกเยาวชนเกษตรกรตอบได้ ถูกต้องมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เยาวชนเกษตรกรต้องมีสมุดบันทึกกิจกรรม (ร้อยละ 87.7) งานเยาวชนเกษตรกรแบ่งเป็น งานส่วนบุคคล งานกลุ่มย่อย และงานรวม (ร้อยละ 77.9) และ อักษร ก ในเครื่องหมายเยาวชนเกษตรกร เป็นคำย่อ ของ เกศ กมล กร กาย (ร้อยละ 77.4)

ส่วนข้อที่สมาชิกยูวเกษตรกรตอบผิดมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กลุ่มยูวเกษตรกรมีเฉพาะกลุ่มในโรงเรียนเท่านั้น(กลุ่มยูวเกษตรกรมีทั้งกลุ่มในโรงเรียนและนอกโรงเรียน) (ร้อยละ 66.7) ที่ปรึกษายูวเกษตรกรต้องเป็น ครู ในโรงเรียนเท่านั้น(อาจเป็นบุคคลในท้องถิ่นที่สนใจงานยูวเกษตรกร) (ร้อยละ 67.7) และ การแปรรูปอาหารไม่ใช่กิจกรรมของยูวเกษตรกร (การแปรรูปเป็นกิจกรรมของยูวเกษตรกร) (ร้อยละ 72.3)

ตารางที่ 4.12 คะแนนความรู้ของสมาชิกยูวเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร

N=195

คะแนนความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 7	53	27.2
7-8	93	47.7
9-10	49	25.1

ค่าต่ำสุด = 3 คะแนน ค่าสูงสุด = 10 คะแนน ค่าเฉลี่ย = 7.48 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.430 คะแนน

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.12 มีดังนี้

คะแนนความรู้ของสมาชิกยูวเกษตรกรเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร เมื่อนำผลคะแนนของสมาชิกยูวเกษตรกรทั้งหมดมาพิจารณา พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.7 ได้คะแนน 7-8 คะแนน รองลงมา ร้อยละ 25.1 และได้คะแนนน้อยกว่า 7 ร้อยละ 27.2 โดยมีคะแนนต่ำสุด 3 คะแนน คะแนนสูงสุด 10 และคะแนนเฉลี่ย 7.48 คะแนน

3.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม

3.4.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร

N=195

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. การดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรเป็น การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติ ที่ดีต่ออาชีพการเกษตร	0 (0.0)	5 (2.6)	75 (38.5)	102 (52.3)	13 (6.6)	3.63 (0.648)	มาก
2. การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้ รู้สึกถึงความสำคัญของการเกษตรที่มี ความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์	4 (2.0)	15 (7.7)	82 (42.1)	84 (43.1)	10 (5.1)	3.42 (0.791)	มาก
3. การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการ ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตร และฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตร ตามความสนใจ	3 (1.5)	15 (7.7)	83 (42.6)	81 (41.5)	13 (6.7)	3.44 (0.793)	มาก
4. การเลือกตั้งคณะกรรมการสภายูว เกษตรกร เป็นไปตามระเบียบที่กลุ่ม ยูวเกษตรกรกำหนด	1 (0.5)	11 (5.6)	63 (32.3)	114 (58.5)	6 (3.1)	3.58 (0.672)	มาก
5. การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็น ส่งเสริมให้ ยูวเกษตรกรมีความ ภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร	2 (1.0)	13 (6.7)	79 (40.5)	94 (48.2)	7 (3.6)	3.47 (0.720)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.51 (0.725)	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.13 มีดังนี้

ความคิดเห็นของสมาชิกยูวเกษตรกรเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกลุ่ม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.63) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้ท่านรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่มคณะ (ค่าเฉลี่ย 3.58) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการส่งเสริมให้ยูวเกษตรกรมีความภาคภูมิใจในอาชีพการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.47) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้ท่านรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่มคณะ (ค่าเฉลี่ย 3.44) และการร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้รู้สึกถึงความสำคัญของการเกษตรที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์ (ค่าเฉลี่ย 3.42)

3.4.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกร

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. การกำหนดระเบียบและข้อตกลงที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม	2 (1.0)	21 (10.8)	73 (37.4)	92 (47.2)	7 (3.6)	3.42 (0.771)	มาก
2. การวิเคราะห์จุดอ่อนของกลุ่มเพื่อหาแก้ไขและนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน	1 (0.5)	16 (8.2)	75 (38.4)	98 (50.3)	5 (2.6)	3.46 (0.705)	มาก
3. การบันทึกการประชุมสภาเกษตรกรภายในโรงเรียน	2 (1.0)	20 (10.3)	88 (45.1)	72 (36.9)	13 (6.7)	3.38 (0.799)	ปานกลาง
4. การเลือกตั้งคณะกรรมการสภายูวเกษตรกร เป็นไปตามระเบียบที่กลุ่มยูวเกษตรกรกำหนด	0 (0.0)	13 (6.7)	67 (34.4)	105 (53.8)	10 (5.1)	3.57 (0.695)	มาก
5. การใช้เวทีการประชุมสภายูวเกษตรกร กำหนดแผนงานรายงานผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดระหว่างการทำกิจกรรม	3 (1.5)	15 (7.7)	71 (36.4)	95 (48.8)	11 (5.6)	3.49 (0.782)	มาก

N=195

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

N=195

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มาก ที่สุด		
6. การกำหนดแผนการดำเนินงานและมอบหมายผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนงาน	1 (0.5)	14 (7.2)	68 (34.9)	98 (50.3)	14 (7.2)	3.56 (0.753)	มาก
7. คณะกรรมการสภายูวเกษตรกรทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และมีการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการทุกตำแหน่ง	2 (1.0)	23 (11.8)	56 (28.7)	102 (52.3)	12 (6.2)	3.51 (0.821)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.48 (0.761)	มาก

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.14 มีดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยูวเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.48) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 6 ประเด็น ได้แก่ การเลือกตั้งคณะกรรมการสภายูวเกษตรกร เป็นไปตามระเบียบที่กลุ่มยูวเกษตรกรกำหนด (ค่าเฉลี่ย 3.57) การกำหนดแผนการดำเนินงานและมอบหมายผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนงาน (ค่าเฉลี่ย 3.56) คณะกรรมการสภายูวเกษตรกรทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน และมีการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการทุกตำแหน่ง (ค่าเฉลี่ย 3.51) การใช้เวทีการประชุมสภายูวเกษตรกรกำหนดแผนงานรายงานผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆและร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดระหว่างการทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.49) การวิเคราะห์จุดอ่อนของกลุ่มเพื่อหาข้อแก้ไขและนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.46) การกำหนดระเบียบและข้อตกลงที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.42) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ การบันทึกการประชุมสภายูวเกษตรกรภายในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.38)

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร

4.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

ตารางที่ 4.15 ปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร

N=195

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน)	ความหมาย
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1. วัสดุอุปกรณ์มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	14 (7.2)	29 (14.9)	84 (43.0)	59 (30.3)	9 (4.6)	3.10 (0.958)	ปานกลาง
2. เงินทุนในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ	5 (2.6)	46 (23.6)	82 (42.0)	59 (30.3)	3 (1.5)	3.05 (0.839)	ปานกลาง
3. ผู้บริหารโรงเรียนไม่สนับสนุนในการทำกิจกรรม	14 (7.2)	64 (32.8)	86 (44.1)	35 (15.4)	1 (0.5)	2.69 (0.836)	ปานกลาง
4. เจ้าหน้าที่การเกษตรขาดการติดตามงานอย่างใกล้ชิด	12 (6.2)	58 (29.7)	85 (43.6)	36 (18.5)	4 (2.0)	2.81 (0.881)	ปานกลาง
5. ครูที่ปรึกษาไม่มีเวลาในการดำเนินกิจกรรม	7 (3.6)	50 (25.6)	76 (39.0)	57 (29.2)	5 (2.6)	3.02 (0.894)	ปานกลาง
6. อายุของสมาชิกยูวเกษตรกรมีความแตกต่างกันมาก	25 (12.8)	58 (29.7)	74 (38.0)	36 (18.5)	2 (1.0)	2.65 (0.959)	ปานกลาง
7. กลุ่มมีจำนวนสมาชิกมากเกินไป	21 (10.8)	56 (28.7)	70 (35.9)	44 (22.6)	4 (2.0)	2.76 (0.987)	ปานกลาง
8. สมาชิกไม่เข้าใจถึงกระบวนการในการทำกิจกรรม	16 (8.2)	47 (24.1)	79 (40.5)	47 (24.1)	6 (3.1)	2.90 (0.963)	ปานกลาง
9. ไม่มีเวลาในการทำกิจกรรม	0 (0.0)	8 (4.1)	38 (19.5)	75 (38.5)	74 (37.9)	4.10 (0.855)	มาก
10. ขาดการร่วมมือในการปฏิบัติงาน	25 (12.8)	63 (32.3)	77 (39.5)	27 (13.8)	3 (1.6)	2.59 (0.934)	น้อย
เฉลี่ยรวม						2.97 (0.907)	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.15 มีดังนี้

ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียนในภาพรวมสมาชิก
 เยาวชนตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.97) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น
 พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีเวลาในการทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.10)
 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 8 ประเด็น ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการ
 ปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.10) เงินทุนในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.05) ครูที่ปรึกษาไม่มี
 เวลาในการดำเนินกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.02) สมาชิกไม่เข้าใจถึงกระบวนการในการทำกิจกรรม
 (ค่าเฉลี่ย 2.90) เจ้าหน้าที่การเกษตรขาดการติดตามงานอย่างใกล้ชิด (ค่าเฉลี่ย 2.81) กลุ่มมีจำนวน
 สมาชิกมากเกินไป (ค่าเฉลี่ย 2.76) ผู้บริหารโรงเรียนไม่สนับสนุนในการทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.69)
 อายุของสมาชิกเยาวชนตรกรมีความแตกต่างกันมาก (ค่าเฉลี่ย 2.65) และมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดการร่วมมือในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 2.59)

4.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

ตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนตรกร

		N=195
	ข้อเสนอแนะ	จำนวน ร้อยละ
ด้านผู้ปกครอง		
1.	สนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรม	23 11.8
ด้านครูที่ปรึกษา		
1.	นำไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	53 27.2
2.	เพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมมากขึ้น	67 34.4
ด้านโรงเรียน		
1.	สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม	30 15.4
2.	สนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรม	38 19.5
3.	จัดกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกได้แสดงผลงานและจำหน่ายผลผลิต	17 8.7
ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร		
1.	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาให้ความรู้บ่อยขึ้น	33 16.9
ด้านกิจกรรม		
1.	ควรทำกิจกรรมที่หลากหลายและแปลกใหม่	28 14.4
2.	สนับสนุนการมีรายได้จากการทำกิจกรรม	62 31.2

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.15 มีดังนี้

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกร พบว่า

1. ด้านผู้ประกอบการ สมาชิกเยาวชนเกษตรกร ร้อยละ 11.8 ต้องการให้ผู้ประกอบการสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรม
2. ด้านครูที่ปรึกษา สมาชิกเยาวชนเกษตรกร ร้อยละ 34.4 ต้องการเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมให้มากขึ้น และร้อยละ 27.2 ต้องการให้นำไปศึกษาดูงานนอกสถานที่
3. ด้านโรงเรียน สมาชิกเยาวชนเกษตรกร ร้อยละ 19.5 ต้องการให้โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรม รองลงมาร้อยละ 15.4 ต้องการให้โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม และ ร้อยละ 8.7 ต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกได้แสดงผลงานและจำหน่ายผลผลิต
4. ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สมาชิกเยาวชนเกษตรกร ร้อยละ 16.9 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาให้ความรู้บ่อยขึ้น
5. ด้านกิจกรรม สมาชิกเยาวชนเกษตรกรร้อยละ 31.2 ต้องการมีรายได้จากการทำกิจกรรม และร้อยละ 14.4 ต้องการทำกิจกรรมที่หลากหลายและแปลกใหม่

ตอนที่ 5 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางพัฒนากลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดลำปาง

จากการวิเคราะห์สนทนากลุ่ม (Focus group) กับสมาชิกและครูที่ปรึกษา 20 ราย ในประเด็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร โดยการวิเคราะห์ SWOT ปรากฏดังนี้

5.1.1 สภาพปัจจัยภายใน

ตารางที่ 4.17 จุดแข็งและจุดอ่อน

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
<p>1.ครูที่ปรึกษา</p> <p>1) มีความเสียสละ อดทน ตั้งใจจริง</p> <p>2) มีความรู้ความสามารถ</p> <p>3) มีประสบการณ์</p>	<p>1.ครูที่ปรึกษา</p> <p>1) ไม่มีเวลาในการทำกิจกรรม</p> <p>2) รับผิดชอบงานหลายหน้าที่</p>
<p>2.สมาชิกกลุ่มยูวเกษตร</p> <p>1) มีความกระตือรือร้นสนใจในการร่วมทำกิจกรรม</p> <p>2) มีความรับผิดชอบในการทำงาน</p>	<p>2.สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร</p> <p>1) สมาชิกบางกลุ่มมีอายุโดยเฉลี่ยน้อย ไม่สามารถทำกิจกรรมได้ครบทุกกิจกรรม</p> <p>2) ไม่มีเวลาทำกิจกรรม</p> <p>3) ขาดความรู้ในบางกิจกรรม</p>
<p>3.การบริหารจัดการกลุ่ม</p> <p>1) มีกฎระเบียบ ข้อบังคับชัดเจน</p> <p>2) คณะกรรมการกลุ่มมีความรับผิดชอบ</p>	<p>3.การบริหารจัดการกลุ่ม</p> <p>1) การดำเนินงานไม่มีความต่อเนื่องเช่น ในช่วงปิดภาคการศึกษา</p> <p>2) การเปลี่ยนคณะกรรมการกลุ่มทำให้บางกิจกรรมเช่นการประชุมสภายูวเกษตรกร อาจไม่ถูกต้อง</p>
<p>4.ทรัพยากรและเงินทุน</p> <p>1) บางกลุ่มมีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพราะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ</p>	<p>4.ทรัพยากรและเงินทุน</p> <p>1) ขาดเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาการทำงาน</p> <p>2) กลุ่มที่เริ่มดำเนินการ วัสดุอุปกรณ์ไม่ครบถ้วน</p>

จากตารางที่ 4.17 พบว่า

สภาพปัจจัยภายในที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร

จุดแข็ง ด้านครูที่ปรึกษา ครูที่ปรึกษา มีความเสียสละ อดทน ตั้งใจจริงและมีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ในการดำเนินงานกลุ่ม ด้านสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร มีความกระตือรือร้นสนใจในการร่วมทำกิจกรรม และมีความรับผิดชอบในการทำงาน ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม กลุ่มยูวเกษตรกร มีกฎระเบียบ ข้อบังคับชัดเจนและคณะกรรมการกลุ่มมีความรับผิดชอบ ด้านทรัพยากรและเงินทุน กลุ่มยูวเกษตรกรบางกลุ่มมีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพราะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

จุดอ่อน ด้านครูที่ปรึกษา ครูที่ปรึกษาไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมและต้องรับผิดชอบงานหลายหน้าที่ ด้านสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร สมาชิกยูวเกษตรกรสมาชิกบางกลุ่มมีอายุโดยเฉลี่ยน้อยและไม่สามารถทำกิจกรรมได้ครบทุกกิจกรรมรวมทั้งไม่มีเวลาทำกิจกรรมและไม่มีความรู้บางกิจกรรม ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม กลุ่มยูวเกษตรกร การดำเนินงานไม่มีความต่อเนื่องเช่นในช่วงปิดภาคการศึกษาและการเปลี่ยนคณะกรรมการกลุ่มทำให้บางกิจกรรมเช่นการประชุมสภายูวเกษตรกรอาจไม่ถูกต้อง ด้านทรัพยากรและเงินทุน กลุ่มยูวเกษตรกรขาดเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาการทำงานและกลุ่มยูวเกษตรกรที่เริ่มดำเนินการวัสดุอุปกรณ์ไม่ครบถ้วน

5.1.2 สภาพปัจจัยภายนอก

ตารางที่ 4.18 โอกาสและอุปสรรค

โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนในการให้ความรู้ และหน่วยงานต่างสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม	มีความล่าช้าในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆและไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

จากตารางที่ 4.18 พบว่า

สภาพปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

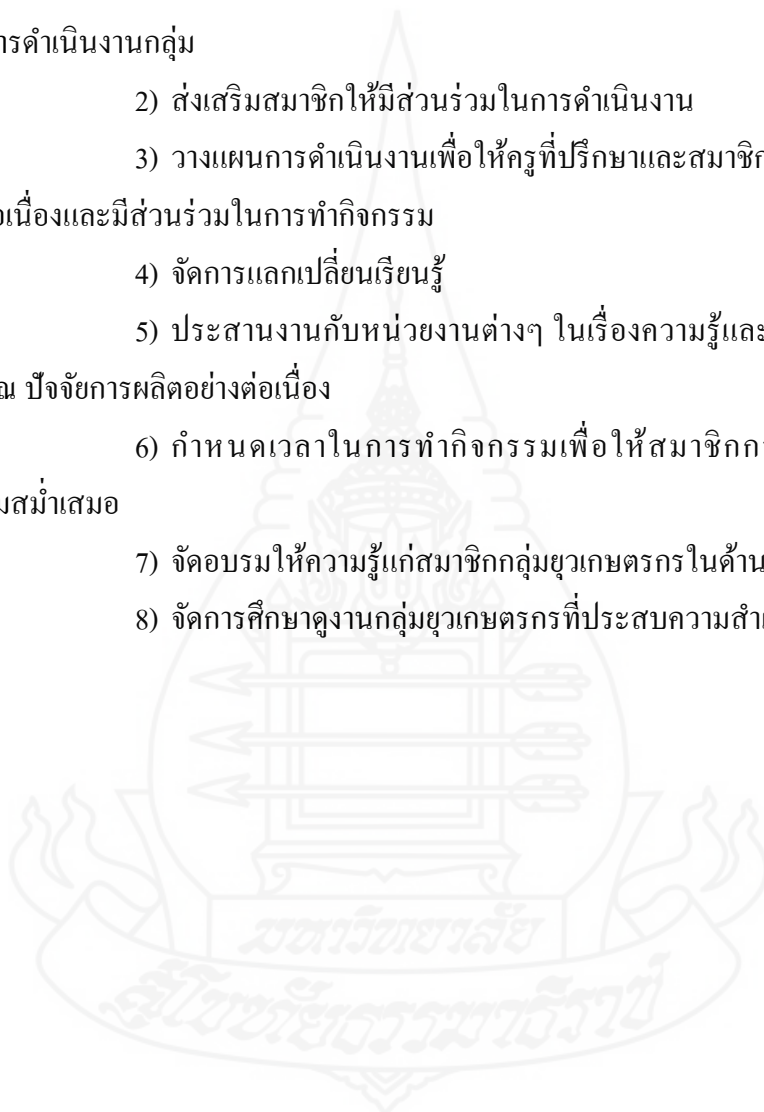
โอกาส เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนในการให้ความรู้ และหน่วยงานต่างๆสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

อุปสรรค มีความล่าช้าในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆและไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

5.2 แนวทางการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดลำปาง

จากการสนทนากลุ่ม สามารถสรุปแนวทางการพัฒนา ได้ดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรเข้าไปให้คำปรึกษาแนะนำและชี้แนะแนวทางการดำเนินงานกลุ่ม
- 2) ส่งเสริมสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 3) วางแผนการดำเนินงานเพื่อให้ครูที่ปรึกษาและสมาชิกสามารถทำกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
- 4) จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 5) ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในเรื่องความรู้และการสนับสนุนด้านงบประมาณ ปัจจัยการผลิตอย่างต่อเนื่อง
- 6) กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรได้ทำกิจกรรมสม่ำเสมอ
- 7) จัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในด้านต่างๆ
- 8) จัดการศึกษาดูงานกลุ่มยูวเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ในโรงเรียน จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญ โดยจำแนก ออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกยุวเกษตรกร 2) ความรู้ในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร 3) ความคิดเห็นในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร 4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดลำปาง ตามโครงการส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน 13 อำเภอ อำเภอละ 1 กลุ่ม กลุ่ม 15 ราย รวม 195 ราย ทำการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยการวิจัยก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้ได้มีการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา จากนั้นได้ทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของแบบสอบถามโดยการนำ ไปทดลองใช้เก็บข้อมูลจากสมาชิกยุวเกษตรกรที่ไม่ใช่สมาชิกยุวเกษตรกรในการศึกษา แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากร จำนวน 20 คน แล้วนำคำตอบจากแบบสอบถามเกี่ยวกับ การได้รับการสนับสนุนในการดำเนินงานยุวเกษตรกร ความรู้ที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร การมีส่วนร่วมของสมาชิกยุวเกษตรกรในกิจกรรมของกลุ่ม ความคิดเห็นในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกร มาทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (reliability consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.857 0.842 0.899 0.890 0.791 และ 0.852 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สูงจึงสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลจากประชากรต่อไป

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 วิธีดังนี้

1) การเก็บข้อมูลจากสมาชิกยูวเกษตรกร โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบพบกันโดยตรง ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบเขตของแบบสัมภาษณ์ให้กับผู้ช่วยวิจัยได้เข้าใจและกระจ่างชัดในเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนและตรงตามวันเวลาที่กำหนด

2) การสนทนากลุ่มสมาชิกยูวเกษตรกรและครูที่ปรึกษา จำนวน 20 คน เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การดำเนินงานยูวเกษตรกร

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การดำเนินกิจกรรมกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดลำปาง

1) *สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล* พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนเกินเท่ากัน โดยร้อยละ 53.8 เป็นเพศชาย และร้อยละ 46.2 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 14.64 ปี ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4 สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มได้ 2 ปี มีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่ม สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเนื่องจากต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และการประกอบอาชีพของครอบครัวสมาชิกยูวเกษตรกรกว่าครึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรม

2) *สภาพเศรษฐกิจ* พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละ 42.67 บาท และสมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มเฉลี่ย 58.02 บาท

3) *สภาพสังคม* พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มจากผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม

จากครูที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนการสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มจากทางโรงเรียน
อยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในการดำเนินงานกลุ่มในโรงเรียน จังหวัดลำปาง

1) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่มีส่วนร่วม
ในด้านงานส่วนบุคคลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ
การปลูกพืชผักสวนครัว

2) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผน การดำเนินงาน
การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการรับ
ผลประโยชน์มากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน ส่วนร่วมในการดำเนินงาน
และส่วนร่วมในการประเมินผล

1.3.3 ความรู้ แหล่งความรู้ และความคิดเห็นในการดำเนินงานของกลุ่ม ยูวเกษตรกร

พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรมีความรู้หลังจากร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมาก
ส่วนใหญ่มีความรู้ด้านกลุ่มยูวเกษตรกร โดยแหล่งความรู้ที่ได้รับมากที่สุดคือจากครูที่ปรึกษา
และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรอยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในประเด็น
การดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร
สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มพบว่าอยู่ในระดับมาก ในประเด็น
บทบาทหน้าที่ของสมาชิกยูวเกษตรกรต่อการเลือกตั้งคณะกรรมการสภายูวเกษตรกรต้องเป็นไป
ตามระเบียบที่กลุ่มยูวเกษตรกรกำหนด

1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร

1) ปัญหา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่จะมีปัญหา
เกี่ยวกับ การไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ วัสดุอุปกรณ์มีปริมาณน้อยไม่
เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และ เงินทุนในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ

2) ข้อเสนอแนะ สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ควรเพิ่มเวลาใน
การทำกิจกรรมมากขึ้น ต้องการมีรายได้จากกิจกรรมของกลุ่ม และแนะนำให้มีการศึกษาดูงาน
ต่างจังหวัดเพื่อเพิ่มประสบการณ์

1.3.5 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคและแนวทางการพัฒนากลุ่มเยาวชนเกษตรกร ในโรงเรียนจังหวัดลำปาง

จุดแข็ง ครูที่ปรึกษา มีความเสียสละ อดทน ตั้งใจจริงและมีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ในการดำเนินงาน สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรมีความกระตือรือร้นสนใจในการร่วมทำกิจกรรมและมีความรับผิดชอบในการทำงาน มีกฎระเบียบ ข้อบังคับชัดเจน คณะกรรมการกลุ่มมีความรับผิดชอบ มีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เพราะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ

จุดอ่อน ครูที่ปรึกษาไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมและต้องรับผิดชอบงานหลายหน้าที่ สมาชิกเยาวชนเกษตรกรสมาชิกบางกลุ่มมีอายุโดยเฉลี่ยน้อยและไม่สามารถทำกิจกรรมได้ครบทุกกิจกรรมรวมทั้งไม่มีเวลาทำกิจกรรมและไม่มีความรู้บางกิจกรรม การดำเนินงานไม่มีความต่อเนื่องเช่น ในช่วงปิดภาคการศึกษาและการเปลี่ยนคณะกรรมการกลุ่มทำให้บางกิจกรรมเช่นการประชุมสภาเยาวชนเกษตรกรอาจไม่ถูกต้อง และกลุ่มเยาวชนเกษตรกรขาดเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาการทำงานและกลุ่มเยาวชนเกษตรกรที่เริ่มดำเนินการวัสดุอุปกรณ์ไม่ครบถ้วน

โอกาส เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนในการให้ความรู้ และหน่วยงานต่างสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

อุปสรรค มีความล่าช้าในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆและไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

โดยมีแนวทางการพัฒนากลุ่มเยาวชนเกษตรกร ดังนี้

- 1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรเข้าไปให้คำปรึกษาแนะนำและชี้แนะแนวทางการดำเนินงานกลุ่ม
- 2) ส่งเสริมสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 3) วางแผนการดำเนินงานเพื่อให้ครูที่ปรึกษาและสมาชิกสามารถทำกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
- 4) จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 5) ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในเรื่องความรู้และการสนับสนุนด้านงบประมาณ บัณฑิตการผลิิตอย่างต่อเนื่อง
- 6) กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรได้ทำกิจกรรมสม่ำเสมอ
- 7) จัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในด้านต่างๆ
- 8) จัดการศึกษาดูงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

2. การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ในโรงเรียนจังหวัดลำปาง โดยมีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิก ยุวเกษตรกร ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยุวเกษตรกร ศึกษาการดำเนินงาน ของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ตลอดจนศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่ม ยุวเกษตรกร และศึกษา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคและแนวทางการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาอภิปราย โดยแยกประเด็นไว้ดังนี้ คือ

2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมของสมาชิกกลุ่ม ยุวเกษตรกร

2.1.1 *สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล* ผลการวิจัยในภาพรวม พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกร ในโรงเรียน มีสัดส่วนของเพศชายมากกว่าเพศหญิง(ร้อยละ 53.8 และ 46.2)เพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากนักเรียนชายส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับกิจกรรมด้านการเกษตรมากกว่านักเรียนหญิง สอดคล้องกับ ฅภัทร ก้านนท์ (2555: 80) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียน กรณีศึกษากลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนบ้านทุ่งคล้า ตำบลบึงคล้า อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนมีสัดส่วนของเพศชาย มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 51.0 และร้อยละ 49.0) และธีราวดี เหลืองชน โภค (2546: 36) ศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า สมาชิก ยุวเกษตรกรในโรงเรียนร้อยละ 57 เป็นเพศชาย เช่นเดียวกับ วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 31) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี พบว่า ยุวเกษตรกร ร้อยละ 63.4 เป็นเพศชาย และร้อยละ 36.6 เป็นเพศหญิง

สมาชิกยุวเกษตรกร อายุระหว่าง 13-15 ปี ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ มัธยมศึกษาปีที่ 4 สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มได้ 2 ปี มีตำแหน่งเป็นสมาชิก กลุ่ม สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่สมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเนื่องจากต้องการใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์ และการประกอบอาชีพของครอบครัวสมาชิกยุวเกษตรกรกว่าครึ่งประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่ เห็นว่าการสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร เป็นการทำกิจกรรมในเวลาว่างให้เกิดประโยชน์และยังได้ความรู้เพื่อไปพัฒนาอาชีพการเกษตรของ ครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ ฅภัทร ก้านนท์ (2555: 80) พบว่า สมาชิกยุวเกษตรกรส่วนใหญ่สมัคร เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเพราะต้องการความรู้ เช่นเดียวกับ วีระชัย เข็มวงษ์ (2546: 32) พบว่าสมาชิก ยุวเกษตรกรร้อยละ 55.9 ต้องการความรู้เพื่อไปประกอบอาชีพการเกษตร

2.1.2 สภาพเศรษฐกิจ ผลการวิจัยภาพรวมพบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละ 42.67 บาท และสมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่ม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การดำเนินกิจกรรมของสมาชิกยูวเกษตรกรนอกจากจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ยังได้ผลตอบแทนจากการทำงานซึ่งเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรสอดคล้องกับ ผ่องพรรณ ชัยสาร (2541: 53-54) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านผลตอบแทนจากการเข้าร่วมโครงการที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กฐิน ศรีมงคล (2542: 53-54) ได้กล่าวว่าการที่ยูวเกษตรกรมีผลตอบแทนหรือรายได้ที่เกิดจากงานรวมออกรวมเป็นเงินรายได้ของกลุ่มหลังจากที่แบ่งปันให้สมาชิกแล้ว ซึ่งรายได้นี้จะช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จได้ และการศึกษาของ จำเนียร ช่วงโชติ (2558:57) กล่าวว่า กลุ่มทุกกลุ่มจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรด้านการเงินเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการดำเนินงานของกลุ่มที่จะทำให้สามารถดำเนินงานได้อย่างรวดเร็วสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เช่นเดียวกับธีราวดี เหลืองชนะ โภค (2546:72-74) พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรที่ได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มมากจะมีส่วนร่วมในงานยูวเกษตรกรมากกว่าสมาชิกยูวเกษตรกรที่ได้รับผลตอบแทนจากการทำงานรวมกลุ่มน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมาชิกยูวเกษตรกรเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ไม่มีรายได้อื่นใด เมื่อได้รับผลตอบแทนจากการทำงานรวมกลุ่มของงานยูวเกษตรกรทำให้ตัวสมาชิกเองเกิดความภาคภูมิใจ มีรายได้ที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

2.1.3 สภาพสังคม ผลการวิจัยภาพรวมพบว่าสมาชิกยูวเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในระดับน้อย อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองไม่ได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมยูวเกษตรกรสอดคล้องกับ สมยศ ทุงหว่า (2524 :80) ที่พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรจังหวัดสระบุรี มีปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครองในเรื่องการสนับสนุนช่วยเหลือเงินด้านเงินทุนจากผู้ปกครอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร จะเป็นกิจกรรมหรือโครงการที่เน้นพัฒนาการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติจริง รวมทั้งผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร มีรายได้ต่ำ จึงไม่มีการสนับสนุนด้านเงินทุน

การสนับสนุนจากครูที่ปรึกษาในระดับมาก โดยให้การสนับสนุนด้านการเข้าเยี่ยมชมการทำงานของกลุ่มสูงสุด รองลงมาคือ มีการถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิกกลุ่ม เพราะครูที่ปรึกษามีโอกาสใกล้ชิดกับสมาชิกในการทำกิจกรรมต่างๆและคอยช่วยเหลือเมื่อกลุ่มเกิดปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ ฌภัทร ก้านนท์ (2555: 80) พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของครูที่ปรึกษาต่อการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับมาก โดยครูที่ปรึกษาให้

คำแนะนำในการทำกิจกรรม เช่นเดียวกับ ชีราวดี เหลืองชนะ โภค (2546:72-74) พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน ร้อยละ 67.5 ได้พบปะพูดคุยหรือได้รับคำแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องงานยูวเกษตรกรจากครูที่ปรึกษา

ส่วนการสนับสนุนจากทางโรงเรียนสมาชิกยูวเกษตรกรได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียนในระดับปานกลางโดยสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการทำการเกษตรแก่กลุ่มยูวเกษตรกรสูงสุด ซึ่งจะเห็นได้ว่า ถ้าโรงเรียนให้การสนับสนุนการทำกิจกรรมจะทำให้การดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรมีความต่อเนื่องและสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมาก สอดคล้องกับ ชีราวดี เหลืองชนะ โภค (2546:72-74) พบว่า สมาชิกที่ได้รับการสนใจจากผู้บริหารมากจะมีส่วนร่วมในงานยูวเกษตรกรมากกว่าสมาชิกยูวเกษตรกรที่ได้รับการสนใจจากผู้บริหารน้อย และจากการศึกษาของ ฌภัทร ก้านนท์ (2555: 80) พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเห็นต่อการได้รับการสนับสนุนจากทางโรงเรียนในระดับดีมาก โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านความรู้แก่กลุ่มและการสนับสนุนด้านการเงิน

2.2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในการดำเนินงานกลุ่ม

จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนบุคคล โดยการปลูกพืชผักสวนครัวเป็นกิจกรรมที่สมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมมากที่สุด จึงทำให้สมาชิกมีความรู้เรื่อง ด้านการเกษตรอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว และสมาชิกมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับมาก รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน ส่วนร่วมในการดำเนินงาน และส่วนร่วมในการประเมินผล เพราะกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกรเป็นกิจกรรมที่สร้างรายได้จะเห็นได้จากสมาชิกส่วนใหญ่ได้รับผลตอบแทนจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม สำหรับส่วนร่วมในการประเมินผล ควรมีการฝึกหรือสนับสนุนให้สมาชิกวิเคราะห์และเสนอความคิดเห็นในการทำกิจกรรมกลุ่ม สอดคล้องกับ ชีราวดี เหลืองชนะ โภค (2546:72-74) พบว่า สมาชิกยูวเกษตรกรมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มอยู่ในระดับปานกลางโดยมีส่วนร่วมในการวางแผนมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการวางแผนมีครูที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการวางแผนจึงมีมากที่สุด รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนมีโอกาสได้ปฏิบัติงานในภาคสนามจริง จึงมีโอกาสพบปะพูดคุยและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติงาน รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือกับเพื่อนสมาชิกมากกว่า รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ หลังจากการปฏิบัติงานยูวเกษตรกรแล้วครูที่ปรึกษาจะเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานหรือสรุปผลการดำเนินงานลงในสมุดบันทึกแล้วส่งครูที่ปรึกษาและสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับน้อยกว่าการมีส่วนร่วมอื่นๆ

เนื่องจากการดำเนินงานมีสมาชิกบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ทำให้การได้รับผลตอบแทนจากการทำงานร่วมกลุ่มจึงไม่เท่ากัน สมาชิกเหล่านั้นรู้สึกไม่พอใจในการแบ่งปันผลตอบแทน

2.3 ความรู้ แหล่งความรู้ และความคิดเห็นในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกร

จากผลการวิจัย พบว่าสมาชิกยุทธกรมีความรู้หลังจากร่วมกิจกรรมในระดับมากส่วนใหญ่จะมีความรู้เรื่องด้านเกษตรและด้านกลุ่มยุทธกร โดยแหล่งความรู้ที่ได้รับคือจากครูที่ปรึกษามากที่สุด และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกลุ่มยุทธกรอยู่ในระดับมาก ให้ความเห็นว่า การดำเนินงานกลุ่มยุทธกรเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยุทธกรมีความคิดเห็นเห็นว่าหน้าที่ของสมาชิกคือการเลือกตั้งคณะกรรมการสภายุทธกรเป็นไปตามระเบียบที่กลุ่มยุทธกรกำหนดอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่มีความรู้ทางการเกษตรและการทำงานกลุ่มค่อนข้างดีเนื่องจากสมาชิกยุทธกรได้รับการชี้แนะจากครูที่ปรึกษาและจากพื้นฐานการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของครอบครัวสอดคล้องกับคุณเด็ย วงศ์ภักดิ์ (2536: 45) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 65.5 มีความรู้ทางการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ ปวิต ถมยาวิทย์ (2536: 90-91) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มยุทธกร จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สมาชิกยุทธกรมีความรู้ด้านวิชาการเกษตรและเศรษฐกิจการเกษตรซึ่งสอดคล้องกับ วีระชัย เข้มวงษ์ (2546: 33) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุทธกรจังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยุทธกรส่วนใหญ่ มีความรู้ด้านการปลูกพืชร้อยละ 65.8 รองลงมาเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 24.2 และอื่นๆ ได้แก่ ประมง แปรรูป เลี้ยงสัตว์ การตลาด ร้อยละ 10 และศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ (2529: 85) ศึกษาเรื่องการยอมรับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกยุทธกร ในจังหวัดราชบุรี พบว่า สมาชิกยุทธกรได้รับความรู้ทางการเกษตรเรื่องการปลูกผักมากที่สุด

2.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานยุทธกรในโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกยุทธกรมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะปัญหาเรื่องไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมให้ความเห็นมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องวัสดุอุปกรณ์มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ปัญหาเรื่องเงินทุนในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอปัญหาเรื่อง ครูที่ปรึกษาไม่มีเวลาในการดำเนินงาน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การทำงานของกลุ่มยุทธกรยังมีปัญหาหลายประเด็น โดยเฉพาะการไม่มีเวลาในการปฏิบัติงานแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมของกลุ่มยุทธกรเป็นกิจกรรมที่ต้องได้รับการจัดสรรเวลาในการดำเนินงานแม้ว่า

สมาชิกยูวเกษตรกรจะเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ แต่ที่ต้องการเวลาในการทำกิจกรรมมากขึ้น เช่นเดียวกันกับการมีเวลาในการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาก็เป็นประเด็นปัญหาในการทำกิจกรรมกลุ่มเช่นกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มยูวเกษตรกร

- 1) ควรมีการฝึกหรือสนับสนุนให้สมาชิกมีส่วนร่วมด้านอื่นๆด้วย เช่น ฝึกให้สมาชิกมีภาวะความเป็นผู้นำมากขึ้น สามารถวางแผนการทำงานในอนาคต
- 2) ควรฝึกให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการออมหรือควรแบ่งปันผลตอบแทนการทำงานกลุ่มโดยผ่านการออมทรัพย์ โดยการนำผลผลิตที่ได้จำหน่าย ในรูปแบบสหกรณ์

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อครูที่ปรึกษา

- 1) ครูที่ปรึกษาควรจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับสมาชิกกลุ่มเพราะเป็นบุคคลใกล้ชิดและต้องให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาและเร่งแก้ไข ไม่ควรปล่อยให้สมาชิกแก้ไขกันเอง เพราะอาจจะทำให้การดำเนินงานกลุ่มไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- 2) ควรมีการจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมการดำเนินงานของกลุ่มให้มากขึ้นและเน้นกิจกรรมที่เป็นการสร้างรายได้ เพื่อให้สมาชิกเกิดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานส่งเสริม

ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของกลุ่มให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงผลงานและเป็นการต่อยอดเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

3.1.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรกำหนดกลุ่มยูวเกษตรกรให้เป็นเป้าหมายของโครงการส่งเสริมการเกษตรตลอดจนโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรให้มีศักยภาพและความสามารถเลื่อนระดับขั้นขึ้นไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยแบบผสม โดยศึกษาคุณภาพร่วมด้วย เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

3.2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานยุทธศาสตร์ เช่น ความต้องการของเยาวชนในการประกอบอาชีพเกษตร ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ และที่ปรึกษาในการทำงานยุทธศาสตร์ นโยบายและการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานยุทธศาสตร์และบทบาทของเยาวชนในภาคเกษตรกับการมีส่วนร่วมในชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานยุทธศาสตร์มากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฐิน ศรีมงคล (2542) *การส่งเสริมยูวเกษตรกร* เชียงใหม่ ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- กรมส่งเสริมการเกษตร (2554) *คู่มือการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร สำหรับเจ้าหน้าที่*
กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการเกษตร
- คุณากร เพชรคง. (2552). การจัดทำ SWOT Analysis และการคิดเป็นระบบครบวงจร (Systematic
Thinking). ค้นคืน 1 กรกฎาคม 255, จาก <http://www.kpmax.com/doc/251401958.pdf>
- จำเนียร ช่วงโชติ (2528) *ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาจิตวิทยา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ณภัทร กำนนท์ (2555) “การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยูวเกษตรกรในโรงเรียน
กรณีศึกษากลุ่มยูวเกษตรกรโรงเรียนบ้านนุ่งคล้า ตำบลนุ่งคล้า อำเภอลำลูกกา
จังหวัด เพชรบูรณ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- คุณเดี๋ย วังศักดิ์. (2536). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร
ในจังหวัดปราจีนบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- ถวิล ธาราโกษณ์ .(2526). *จิตวิทยาสังคม* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา* กรุงเทพมหานคร:
ศักดิ์โสภาคการพิมพ์
- ธิดาวดี เหลืองชนะ โภค. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรใน
โรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์) คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นกรินทร์ บุญกอแก้ว. (2536). *ความต้องการของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ
(วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น*
- นิจวรรณ จรุงจิรัฐติกาล. (2546) *การเปรียบเทียบการดำเนินและความต้องการของสมาชิกกลุ่ม
ยูวเกษตรกรดีเด่นและกลุ่มยูวเกษตรกรกำลังพัฒนาในจังหวัดนครราชสีมา
(วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น*
- นันทิยา หุตานุกูวิตร (2543) *กระบวนการค้น กระบวนการ และตัวชี้วัด* มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน
นนทบุรี

- ผ่องพรรณ ชัยสาร. (2541). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพ
อิสระของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*
เบ็ญญา อ่อนท้วม. (2531). *กลวิธีในการทำงานเป็นกลุ่ม เชียงใหม่* โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยพายัพ
ปรัชญา เวสารัชช. (2528.) *การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท รายงาน
การวิจัย สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*
- ปวิต ถมยาวิทย์. (2528). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี
(วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). *พฤติกรรมกลุ่ม กรุงเทพมหานคร วิถีพัฒนา*
- พนม ลีมอารีย์. (2529). *กลุ่มสัมพันธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม*
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศก์. (2531). *มนุษย์สัมพันธ์ กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ*
- ยุพาพร รูปงาม (2545) *การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมาณในการปฏิรูประบบราชการ
(ภาคินพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2529). *การพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท กรุงเทพมหานคร:
ไทยอนุเคราะห์ไทย*
- วันรักษ์ มีมณีนาคิน. (2531). *การพัฒนาชนบทไทย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*
- วีระชัย เข็มวงษ์. (2546). *ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพของสมาชิกกลุ่มยุว
เกษตรกรจังหวัดราชบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์) ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*
- ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์. (2529). *การยอมรับความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกยุวเกษตรกรใน
จังหวัดราชบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*
- สมยศ หุ่นหว่า. (2524). *ปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรในจังหวัดสระบุรี (วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*

- สรารุณี ช่างถม. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรใน
จังหวัดร้อยเอ็ด (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น,ขอนแก่น
- สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง. (2557). “ทะเบียนกลุ่มเยาวชนเกษตรกร” กรมส่งเสริมการเกษตร
(อัดสำเนา)
- สิทธิชัย เสรีสงแสง. (2535). “ทัศนคติและแรงจูงใจของครูและราษฎรต่อการมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาป่าชุมชน” รายงานการวิจัย สำนักงานป่าไม้เขตนครราชสีมา
- อकिन รพีพัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย
กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์

ภาคผนวก
แบบสอบถาม

10. การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

การสนับสนุนของผู้ปกครอง	ระดับของการสนับสนุน				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1) ผู้ปกครองให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมของกลุ่ม					
2) ผู้ปกครองให้การสนับสนุนในการทำกิจกรรมของกลุ่ม					
3) ผู้ปกครองสนับสนุนให้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพรอง					
4) ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มชุมชน					
5) ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในงานและกิจกรรมของกลุ่มชุมชน					

11. การได้รับการสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา

การสนับสนุนจากครูที่ปรึกษา	ระดับของการสนับสนุน				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1) ครูที่ปรึกษามีการเข้าเยี่ยมเยียนการทำงานของกลุ่ม					
2) ครูที่ปรึกษามีการถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิกกลุ่ม					
3) ครูที่ปรึกษามาเข้าร่วมประชุมประจำเดือน					
4) ครูที่ปรึกษาให้ความสนใจพาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่					
5) ครูที่ปรึกษามีการติดตามงาน การให้คำแนะนำในการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน					

12. การสนับสนุนจากทางโรงเรียน

ข้อมูลการสนับสนุนของทางโรงเรียน	ระดับการสนับสนุนของทางโรงเรียน				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1) การสนับสนุนด้านการเงิน					
1.1) โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มผู้ปกครอง					
1.2) โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มผู้ปกครอง					
2) การสนับสนุนด้านความรู้					
2.1) สนับสนุนการเรียนรู้ด้านการทำเกษตรแก่กลุ่มผู้ปกครอง					
2.2) มีการฝึกปฏิบัติ เพื่อเพิ่มทักษะ ประสบการณ์ เกี่ยวกับงานด้านเกษตรกรรม					
2.3) การสนับสนุนประสานเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตรในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีแก่สมาชิกกลุ่มผู้ปกครอง					
3) การสนับสนุนด้านอื่นๆ					
3.1) การจัดสรรพื้นที่ เพื่อการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มผู้ปกครอง					
3.2) การนำผู้ปกครองไปทัศนศึกษาเพื่อเสริมประสบการณ์และเพิ่มพูนความรู้					
3.3) การประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมงานของกลุ่มผู้ปกครอง					

13. ระดับความรู้ที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ความรู้จากการทำกิจกรรม	ระดับความรู้				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1.ด้านการเกษตร (พืช)					
1. การเตรียมดิน					
2. ขั้นตอนการขยายพันธุ์หรือการปลูก					
3. ระยะเวลาในการปลูกพืช					
4. การดูแลรักษา					
5. การกำจัดวัชพืช					
6. การป้องกันโรคและแมลง					
7. การเก็บเกี่ยวผลผลิต					
8. การถนอมอาหารและการแปรรูป					
2.ด้านการเกษตร (สัตว์)					
1. พันธุ์สัตว์					
2. อาหารสัตว์					
3. การจัดการดูแล					
4. โรคของสัตว์					
3.ด้านกิจกรรมกลุ่ม					
1. ความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
2. การวางแผนและแก้ไขปัญหา					
3. การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ					
4. การเป็นผู้นำ					
5. การพูด การสื่อสาร					
6. การกล้าแสดงออก					
1.ด้านกิจกรรมการกลุ่ม (ต่อ)					
4.ด้านอื่นๆ					
1. ความหมายของยูวเกษตรกร					
2. ความสำคัญของยูวเกษตรกร					
3. หน้าที่และความรับผิดชอบของยูวเกษตรกร					

14.แหล่ง ได้รับความรู้ทางการเกษตร

แหล่งความรู้	แหล่งความรู้ที่ได้รับ				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1.บุคคล					
1. ครูที่ปรึกษา					
2.เพื่อน					
3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร					
4. ผู้ปกครอง					
5.ญาติพี่น้อง					
6. อินเทอร์เน็ต					
2.กลุ่ม					
1.การประชุม					
2. การฝึกอบรม					
3. การดูงาน					
4. การเข้าค่าย					
3.มวลชน					
1.หนังสือ					
2. วารสาร					
3. หนังสือพิมพ์					
4. โทรทัศน์					

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกยูวเกษตรกรในกิจกรรมของกลุ่ม

คำแนะนำ ให้ท่านทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างความคิดเห็นตามลำดับที่ท่านเห็นด้วยในแต่ละหัวข้อ

1. ท่านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมใด

กิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1.งานส่วนบุคคล					
1. การปลูกพืชผักสวนครัว					
2. การเลี้ยงสัตว์					
3. การทำนา/การปลูกพืชไร่					
4. กิจกรรมแปรรูป					
5. การจดบันทึกกิจกรรม					
2.งานกลุ่มย่อย					
1.การปลูกพืชผักสวนครัว					
2.การเลี้ยงสัตว์					
3. การทำนา/การปลูกพืชไร่					
4. กิจกรรมแปรรูป					
5. การจดบันทึกกิจกรรม					
3.งานรวม					
1. การเข้าร่วมการประชุม					
2. การร่วมดูแลผลผลิตทางการเกษตร เช่น รดน้ำ ใส่ปุ๋ย					
3. การร่วมบำเพ็ญกิจกรรมสาธารณะประโยชน์					
4. การประชาสัมพันธ์งานกลุ่มยูวเกษตรกร					
5. การจดบันทึกกิจกรรม					

2. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

ลักษณะของการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1.) การมีส่วนร่วมในการวางแผน					
1.1) ส่วนร่วมในการกำหนด กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม					
1.2) ส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม					
1.3) ส่วนร่วมในการกำหนดแผนกิจกรรมของกลุ่ม					
1.4) ส่วนร่วมในการวางแผนการทำกิจกรรมของกลุ่ม					
1.5) ส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารการดำเนินงานกลุ่ม					
2.) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
2.1) ส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่ม					
2.2) ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในกลุ่ม					
2.3) ส่วนร่วมในการเข้าอบรมการสัมมนาในหลักสูตรการเกษตร					
2.4) ส่วนร่วมในการจัดนิทรรศการการถ่ายทอดความรู้					
2.5) ส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลการประชุมสภาผู้แทนเกษตรกร					
3.) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์					
3.1) ส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินกิจกรรม					
3.2) ส่วนร่วมในการนำผลผลิตของกลุ่มไปจำหน่าย					
3.3) ส่วนร่วมในการแบ่งปันผลกำไรที่ได้จากการดำเนินงานกลุ่ม					
3.4) ส่วนร่วมในการศึกษาดูงานนอกสถานที่					
3.5) ส่วนร่วมในการร่วมประกวดกลุ่มเกษตรกรระดับจังหวัด					
4.) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
4.1) ส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพงาน					
4.2) ส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมกลุ่ม					
4.3) ส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม					
4.4) ส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดสำหรับประเมินผล					
4.5) ส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม					

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

1. ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

การดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกร	ถูก	ผิด
1.เยาวชนเกษตรกร คือเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 10-25ปี มีความสนใจด้านการเกษตร		
2.กลุ่มเยาวชนเกษตรกรมีเฉพาะกลุ่มใน โรงเรียนเท่านั้น		
3.เครื่องหมายของเยาวชนเกษตรกรไทยเป็นไบโคลเวอร์สีเขียว		
4. อักษร ก เป็นคำย่อ ของ เกษ กมล กร กาย		
5.กิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรที่สำคัญคือการประชุมกลุ่มเยาวชนเกษตรกร		
6. คณะกรรมการสภาเยาวชนเกษตรกรประกอบด้วย ประธานและรองประธาน		
7. ที่ปรึกษาเยาวชนเกษตรกรต้องเป็น ครู ในโรงเรียนเท่านั้น		
8. งานเยาวชนเกษตรกรแบ่งเป็น งานส่วนบุคคล งานกลุ่มย่อย และงานรวม		
9.การแปรรูปอาหาร ไม่ใช่กิจกรรมของเยาวชนเกษตรกร		
10.เยาวชนเกษตรกรต้องมีสมุดบันทึกกิจกรรมต่างๆ		

2.ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกร

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของกลุ่ม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1) การดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกรเป็นการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร					
2) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้รู้สึกถึงความสำคัญของการเกษตรที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์					

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของกลุ่ม	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
3) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็นการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตร และฝึกปฏิบัติกิจกรรมการเกษตรตามความสนใจ					
4) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มทำให้ท่านรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การทำงานเป็นกลุ่มคณะ					
5) การร่วมทำกิจกรรมของกลุ่มเป็น การส่งเสริมให้ยุวเกษตรกรมีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรจรจร					

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อกลุ่มยุวเกษตรกร

บทบาทหน้าที่ของยุวเกษตรกร	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1) ยุวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบและข้อตกลงที่ใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม					
2) ยุวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดอ่อนของกลุ่มเพื่อหาข้อแก้ไขและนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน					
3) ยุวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการบันทึกข้อมูลการประชุมสภายุวเกษตรกรภายในโรงเรียน					
4) ยุวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการสภายุวเกษตรกรเป็นไปตามระเบียบที่กลุ่มยุวเกษตรกรกำหนด					
5) ยุวเกษตรกรจะต้องมีส่วนร่วมในการใช้เวทีการประชุมสภายุวเกษตรกรที่ในการกำหนดแผนงานรายงานผลการดำเนินกิจกรรม ต่างๆและร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรม					
6) ยุวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการดำเนินงาน และมอบหมายผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนงาน					

บทบาทหน้าที่ของยูวเกษตร	ระดับความคิดเห็น				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
7) คณะกรรมการสภายูวเกษตรกรทุกคนมีหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจนและมีการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการทุกตำแหน่ง					

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร

4.1. ระดับปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกร

หัวข้อที่แสดงความคิดเห็น	ระดับของปัญหา				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1. วัสดุอุปกรณ์มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน					
2. เงินทุนในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ					
3. ผู้บริหาร โรงเรียนไม่สนับสนุนในการทำกิจกรรม					
4. เจ้าหน้าที่การเกษตรขาดการติดตามงานอย่างใกล้ชิด					
5. ครูที่ปรึกษาไม่มีเวลาในการดำเนินกิจกรรม					
6. อายุของสมาชิกยูวเกษตรกรมีความแตกต่างกันมาก					
7. กลุ่มมีจำนวนสมาชิกมากเกินไป					
8. สมาชิกไม่เข้าใจถึงกระบวนการในการทำกิจกรรม					
9. ไม่มีเวลาในการทำกิจกรรม					
10. ขาดการร่วมมือในการปฏิบัติงาน					

4.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวรัชฎ์ลักษณ์ มณีวรรณ
วัน เดือน ปี เกิด	27 ธันวาคม 2525
สถานที่เกิด	อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

